srijeda, 18. siječnja 2023.

P9_TA(2023)0011

Ljudska prava i demokracija u svijetu i politika Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2022.

Rezolucija Europskog parlamenta od 18. siječnja 2023. o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2022. (2022/2049(INI))

(2023/C 214/06)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”),

— uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir članke 2., 3., 8., 21. i 23. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),

— uzimajući u obzir članke 17. i 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

— uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava, a posebno njegova načela 2., 3., 11. i 17.,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima te ostale ugovore i instrumente UN-a u području ljudskih prava,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima te Međunarodni pakt o socijalnim, gospodarskim i kulturnim pravima,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. i Rezoluciju 43/29 Vijeća UN-a za ljudska prava od 22. lipnja 2020. o sprječavanju genocida,

— uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju UN-a protiv uzimanja talaca od 17. prosinca 1979.,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena od 18. prosinca 1979.,

— uzimajući u obzir Deklaraciju o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja proglašenu Rezolucijom Opće skupštine UN-a 36/55 od 25. studenoga 1981.,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja od 10. prosinca 1984.,

— uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a od 18. prosinca 1992. o pravima osoba pripadnika nacionalnih ili etničkih, vjerskih i jezičnih manjina,

— uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a o borcima za ljudska prava donesenu konsenzusom 9. prosinca 1998.,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta od 20. studenoga 1989. i njezina dva fakultativna protokola usvojena 25. svibnja 2000.,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom od 13. prosinca 2006., koja je u EU-u stupila na snagu 21. siječnja 2011. u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. o sklapanju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom od strane Europske zajednice [1],

— uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka, koju je Opća skupština UN-a usvojila 20. prosinca 2006.,

---

[1] SL L 23, 27.1.2010., str. 35.

srijeda, 18. siječnja 2023.

— uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a o pravima autohtonih naroda, usvojenu 13. rujna 2007., i Konvenciju Međunarodne organizacije rada br. 169 o autohtonim narodima i plemenima iz 1989.,

— uzimajući u obzir Ugovor UN-a o trgovini oružjem, a posebno njegov članak 7. koji se odnosi na izvoz i procjenu izvoza oružja te Kodeks ponašanja EU-a pri izvozu oružja,

— uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju od 15. rujna 1995.,

— uzimajući u obzir Program održivog razvoja do 2030. donesen 25. rujna 2015., a posebno 1., 4., 5., 8., 10. i 16. cilj tog programa,

— uzimajući u obzir Globalni sporazum za sigurne, propisne i zakonite migracije od 19. prosinca 2018. i Globalni sporazum o izbjeglicama iz 2018.,

— uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a od 24. ožujka 2022. o humanitarnim posljedicama agresije na Ukrajinu,

— uzimajući u obzir procjenu Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 31. kolovoza 2022. o pitanjima ljudskih prava u Ujgurskoj autonomnoj regiji Xinjiangu u Narodnoj Republici Kini,

— uzimajući u obzir izjavu predsjednika nezavisne međunarodne istražne komisije UN-a o Ukrajini sa sastanka Vijeća za ljudska prava održanog 23. rujna 2022.,

— uzimajući u obzir program djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju iz 1994. te ishode revizijskih konferencija,

— uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine (CETS br. 164) donesenu 4. travnja 1997. i njezine protokole, Konvenciju o suzbijanju trgovanja ljudima (CETS br. 197) donesenu 16. svibnja 2005. i Konvenciju o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja (CETS br. 201) donesenu 25. listopada 2007.,

— uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija) od 11. svibnja 2011., koju nisu ratificirale sve države članice,

— uzimajući u obzir Protokol br. 6 uz Konvenciju Vijeća Europe za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, koji se odnosi na ukidanje smrtne kazne,

— uzimajući u obzir Rezoluciju o prestanku članstva Ruske Federacije u Vijeću Europe, koju je 16. ožujka 2022. donio Odbor ministara Vijeća Europe,

— uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća o Ukrajini od 30. i 31. svibnja 2022.,

— uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/1998 od 7. prosinca 2020. o mjerama ograničavanja zbog teških kršenja i povreda ljudskih prava ([2]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa ([3]),

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 12. srpnja 2021. o prioritetima EU-a u Ujedinjenim narodima na 76. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, rujan 2021. – rujan 2022.,

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 24. siječnja 2022. o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2022.,

([2]) SL L 410 I, 7.12.2020., str. 1.
([3]) SL L 209, 14.6.2021., str. 1.

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 18. srpnja 2022. o prioritetima EU-a u Ujedinjenim narodima na 77. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, rujan 2022. – rujan 2023.,

— uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i Komisije od 25. ožujka 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020.–2024.” (JOIN(2020)0005) i zaključke Vijeća od 18. studenoga 2020. na tu temu,

— uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i Komisije od 25. studenoga 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – Ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a” (JOIN(2020)0017),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. ožujka 2021. pod naslovom „Strategija EU-a o pravima djeteta” (COM(2021)0142),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. ožujka 2021. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.” (COM(2021)0101),

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava, kako ih je Vijeće usvojilo 14. lipnja 2004.,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o promicanju poštovanja međunarodnog humanitarnog prava ([4]), kako su ažurirane 2009.,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o smrtnoj kazni, kako ih je ažuriralo Vijeće 12. travnja 2013.,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o promicanju i zaštiti slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, kako ih je Vijeće usvojilo 24. lipnja 2013.,

— uzimajući u obzir Smjernice za promicanje i zaštitu svih ljudskih prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI), kako ih je Vijeće usvojilo 24. lipnja 2013.,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o ljudskim pravima koje se odnose na slobodu izražavanja na internetu i izvan njega, kako ih je Vijeće usvojilo 12. svibnja 2014.,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a za ljudska prava o nediskriminaciji u vanjskom djelovanju, kako ih je Vijeće usvojilo 18. ožujka 2019.,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o ljudskim pravima u pogledu zdravstveno ispravne vode za piće i sanitarnih uvjeta, kako ih je Vijeće usvojilo 17. lipnja 2019.,

— uzimajući u obzir revidirane Smjernice za politiku EU-a prema trećim zemljama u vezi s mučenjem i drugim okrutnim, neljudskim ili ponižavajućim postupanjem ili kažnjavanjem, kako ih je usvojilo Vijeće 16. rujna 2019.,

— uzimajući u obzir revidirane Smjernice EU-a za dijaloge s partnerskim/trećim zemljama o ljudskim pravima, kako ih je 22. veljače 2021. odobrilo Vijeće,

— uzimajući u obzir ocjenu provedbe Smjernica EU-a o borcima za ljudska prava od 24. kolovoza 2022., koju je provela Služba Europskog parlamenta za istraživanja,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. rujna 2012. naslovljenu „Temelji demokracije i održivog razvoja: suradnja Europske unije s civilnim društvom u vanjskim odnosima” (COM(2012)0492),

([4]) SL C 303, 15.12.2009., str. 12.

srijeda, 18. siječnja 2023.

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o zabrani proizvoda dobivenih prisilnim radom na tržištu Unije (COM(2022)0453),

— uzimajući u obzir izvješće Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku naslovljeno „Godišnje izvješće o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2021.”,

— uzimajući u obzir stratešku inicijativu Europskog ombudsmana od 7. srpnja 2021. o tome kako Komisija osigurava poštovanje ljudskih prava u kontekstu međunarodnih trgovinskih sporazuma,

— uzimajući u obzir svoju Nagradu Saharov za slobodu mišljenja, koja je 2021. dodijeljena Alekseju Navaljnom, vodećem ruskom političaru, odvjetniku i antikorupcijskom aktivistu koji je pritvoren u Rusiji od siječnja 2021.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. srpnja 2018. o kršenju prava autohtonih naroda u svijetu, uključujući jagmu za zemljištem ([5]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2019. o Smjernicama EU-a i mandatu posebnog izaslanika EU-a za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a ([6]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. listopada 2020. o rodnoj ravnopravnosti u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a ([7]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. ožujka 2021. s preporukama Komisiji o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti ([8]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o zaštiti ljudskih prava i vanjskoj migracijskoj politici EU-a ([9]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o učincima klimatskih promjena na ljudska prava i ulozi boraca za zaštitu okoliša u vezi s tim pitanjem ([10]),

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 8. srpnja 2021. naslovljenu „Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki)” ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a ([12]),

— uzimajući u obzir svoju preporuku od 17. veljače 2022. upućenu Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o korupciji i ljudskim pravima ([13]),

---

([5]) SL C 118, 8.4.2020., str. 15.
([6]) SL C 411, 27.11.2020., str. 30.
([7]) SL C 404, 6.10.2021., str. 202.
([8]) SL C 474, 24.11.2021., str. 11.
([9]) SL C 15, 12.1.2022., str. 70.
([10]) SL C 15, 12.1.2022., str. 111.
([11]) SL C 99, 1.3.2022., str. 152.
([12]) SL C 117, 11.3.2022., str. 88.
([13]) SL C 342, 6.9.2022., str. 295.

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. veljače 2022. o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2021. ([14]), te svoje prethodne rezolucije o ranijim godišnjim izvješćima,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. travnja 2022. o zaštiti koju EU pruža djeci i mladima koji bježe od rata protiv Ukrajine ([15]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. svibnja 2022. o progonu manjina na temelju uvjerenja ili vjeroispovijesti ([16]),

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 3. svibnja 2022. naslovljenu „Prema strategiji EU-a za promicanje obrazovanja djece u svijetu: ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19” ([17]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. svibnja 2022. o posljedicama koje rat u Ukrajini ostavlja na žene ([18]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2022. o borbi protiv nekažnjavanja ratnih zločina u Ukrajini ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2022. o stanju ljudskih prava u Xinjiangu, uključujući policijske spise policije u Xinjiangu ([20]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2022. o novom trgovinskom instrumentu za zabranu proizvoda nastalih prisilnim radom ([21]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2022. o prijetnjama pravu na pobačaj u svijetu: moguće ukidanje prava na pobačaj u SAD-u od strane Vrhovnog suda ([22]) i svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2022. o odluci Vrhovnog suda SAD-a o ukidanju prava na pobačaj u Sjedinjenim Američkim Državama i potrebi za zaštitom prava na pobačaj i zdravlja žena u EU-u ([23]),

— uzimajući u obzir svoje rezolucije o kršenju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava (tzv. hitne rezolucije) usvojene od 2019. u skladu s člankom 144. Poslovnika, a posebno one usvojene 2021. i 2022.,

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0298/2022),

A. budući da se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, kako se navodi u članku 2. UEU-a; budući da bi se djelovanje Unije na međunarodnoj sceni trebalo voditi načelima koja su nadahnula njezino stvaranje, razvoj i proširenje i koja ona nastoji promicati u ostatku svijeta, kako je utvrđeno u članku 21. UEU-a;

B. budući da učinkovita zaštita i obrana ljudskih prava, kao i ljudskog dostojanstva, moraju biti u središtu svih vanjskih politika EU-a, uključujući razvoj, trgovinu, sigurnost i obranu, migracije, susjedstvo i proširenje;

([14]) SL C 342, 6.9.2022., str. 191.
([15]) SL C 434, 15.11.2022., str. 50.
([16]) SL C 465, 6.12.2022., str. 33.
([17]) SL C 465, 6.12.2022., str. 44.
([18]) SL C 465, 6.12.2022., str. 155.
([19]) SL C 479, 16.12.2022., str. 68.
([20]) SL C 493, 27.12.2022., str. 96.
([21]) SL C 493, 27.12.2022., str. 132.
([22]) SL C 493, 27.12.2022., str. 120.
([23]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2022)0302.

srijeda, 18. siječnja 2023.

C. budući da je dosljednost između unutarnjih i vanjskih politika EU-a neizostavan dio vjerodostojne i učinkovite politike EU-a u području ljudskih prava;

D. budući da Unija čvrsto vjeruje u i podržava multilateralizam, globalni poredak utemeljen na pravilima koji se zasniva na poštovanju međunarodnog prava i demokratskih procesa, te skup univerzalnih vrijednosti, načela i normi, uključujući one utvrđene u Povelji UN-a, kojima se vode države članice UN-a i njihovi međusobni odnosi;

E. budući da je rodna ravnopravnost jedna od temeljnih vrijednosti EU-a; budući da je pravo na jednako postupanje i nediskriminaciju temeljno pravo sadržano u Ugovorima i Povelji te da bi se trebalo u potpunosti poštovati; budući da je pravo na integritet osobe od presudne važnosti u skladu s člankom 3. Povelje; budući da rodno osviještenu politiku i intersekcijski pristup stoga treba integrirati kao horizontalno načelo u sve aktivnosti i politike EU-a te ih u sklopu njih i provoditi;

F. budući da porast autoritarizma, neliberalizma, populizma i kršenja ljudskih prava diljem svijeta ugrožava globalni poredak utemeljen na pravilima, kao i vrijednosti i načela na kojima se Unija temelji; budući da prema indeksu demokracije za 2021. trenutačno manje od polovice svjetskog stanovništva (45,7 %) živi u nekoj vrsti demokracije, a više od 37 % živi u autoritarnim režimima;

G. budući da je terorizam i dalje jedna od najozbiljnijih prijetnji međunarodnome miru i sigurnosti te predstavlja jasno kršenje ljudskih prava i temeljnih sloboda;

H. budući da je pandemija bolesti COVID-19 dovela do nazadovanja u zaštiti ljudskih prava diljem svijeta kao posljedica uvođenja instrumenata i politika pod izlikom usporavanja širenja virusa, koji su u mnogim slučajevima povezani s gubitkom demokratskih načela države;

I. budući da ekološke krize, uključujući one koje su nastale kao posljedice klimatskih promjena i krčenja šuma, uzrokuju kršenja ljudskih prava i ne utječu samo na osobe u njihovoj neposrednoj blizini, već i na cjelokupno čovječanstvo; budući da je posljednjih godina zabilježen porast broja ubojstava, napada i ostalih oblika nasilja nad borcima za ljudska prava, okoliš i pristup naroda vlastitoj zemlji i prirodnim resursima; budući da su klimatske promjene i uništavanje okoliša dva hitna i međusobno povezana izazova koji su ključni za održivi razvoj i uživanje u ljudskim pravima diljem svijeta;

J. budući da energetska kriza, zajedno s proizvodnom krizom s kojom se Europa suočava, može dovesti do povećanja siromaštva i ranjivosti u Europi, što može negativno utjecati na ljudska prava;

K. budući da kršenja prava na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti, među ostalim i prava na vjerovanje ili nevjerovanje, prava na zauzimanje teističkih, agnostičkih ili ateističkih stajališta, prava na promjenu ili napuštanje religije te prava na javno izražavanje svoje vjere dovode do slučajeva opresije, sukoba i rata diljem svijeta;

Globalni trendovi i izazovi za demokraciju i ljudska prava

1. ponovno potvrđuje univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava te urođeno dostojanstvo svakog ljudskog bića; u tom pogledu naglašava svoju snažnu predanost rješavanju izazova s kojima se suočavaju ljudska prava u EU-u i diljem svijeta te ponavlja dužnost EU-a i njegovih država članica da nastoje biti globalni predvodnici u promicanju i zaštiti ljudskih prava, temeljnih sloboda i demokracije u skladu s temeljnim vrijednostima Unije;

2. insistira na tome da zaštita ljudskih prava, temeljnih sloboda i dostojanstva svakog ljudskog bića mora biti temelj vanjske politike Unije; u tu svrhu snažno potiče Uniju da teži trajnoj ambicioznoj predanosti tome da zaštita ljudskih prava postane središnji dio svih politika EU-a na racionalizirani način te da poveća dosljednost između unutarnjih i vanjskih politika EU-a u tom području;

3. podsjeća da bi se Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. trebao koristiti kao plan prioriteta EU-a u području ljudskih prava te da bi stoga trebao biti u središtu svih vanjskih politika EU-a; naglašava da je važno da države članice preuzmu odgovornost za Akcijski plan EU-a i javno izvješćuju o svojim mjerama u skladu s njime; potiče nacionalne i regionalne parlamente, nacionalne institucije za ljudska prava i organizacije civilnog društva da surađuju s tijelima na razini država članica u pogledu njihovih doprinosa provedbi vanjske politike EU-a u području ljudskih prava; poziva na to da se Parlament uključi u buduće revizije i ažuriranje smjernica EU-a o ljudskim pravima koje će provesti Vijeće te da se osigura veća transparentnost u njihovoj provedbi;

4. izražava duboku zabrinutost zbog ozbiljnih prijetnji ljudskim pravima i demokraciji diljem svijeta te napominje da se broj demokracija i dalje smanjuje, dok se broj autoritarnih režima povećao, a gotovo 75 % svjetskog stanovništva doživjelo je pogoršanje stanja u pogledu ljudskih prava u svojoj zemlji u protekloj godini; sa zabrinutošću ističe ozbiljna kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava na sve više mjesta diljem svijeta te rašireno nekažnjavanje za ta kršenja;

5. žali zbog činjenice da su, unatoč potrebi za usredotočivanjem na odgovore na prijetnje koje predstavljaju klimatske promjene i oporavak od štetnog učinka pandemije bolesti COVID-19 putem globalne solidarnosti, neki autoritarni čelnici, uz loše upravljanje pandemijom i globalnim resursima, pojačali svoju represiju nad političkom oporbom, pojedincima koji izražavaju neslaganje, organizacijama civilnog društva, uključujući organizacije pod vodstvom zajednice te organizacijama utemeljenima na uvjerenju i vjeri, te nezavisnim medijima, kao i potpirili i proširili postojeće unutarnje i međunarodne sukobe te potaknuli nove sukobe s razornim učinkom na ljudska prava; žali zbog nekoliko slučajeva u kojima su autoritarni čelnici zloupotrijebili učinke pandemije da bi opravdali pooštravanje svojih represivnih politika;

6. ističe važnost dosljednog i ujedinjenog zajedničkog djelovanja EU-a i njegovih država članica, posebno na multilateralnim forumima, s ciljem rješavanja globalnih izazova u području ljudskih prava i demokracije, kao i održavanja dosljednosti u svojim unutarnjim i vanjskim politikama; mišljenja je da zadržavanje pravila jednoglasnosti za određene odluke u području vanjske politike EU-a, uključujući sankcije za prekršitelje ljudskih prava, čini prepreku odlučnom djelovanju koje je nužno zbog promjenjivih geopolitičkih okolnosti te bi ga stoga trebalo ponovno razmotriti;

7. apelira na EU i njegove države članice da pojačaju svoje napore diljem svijeta kako bi poduprli demokraciju i ljudska prava; u tom pogledu poziva EU i njegove države članice da pojedinačno i u suradnji s međunarodnim partnerima sličnih stavova sprečavaju neprihvatljive pokušaje slabljenja demokratskih institucija i univerzalnih ljudskih prava te smanjivanja prostora za civilno društvo i njegove uloge; ponovno potvrđuje vrijednost multilateralizma kao instrumenta za postizanje tog cilja; naglašava da je važno staviti pitanje demokracije i ljudskih prava u središte diplomatskih odnosa EU-a sa svim partnerima, posebno sa zemljama koje se smatraju strateškim partnerima; osim toga, naglašava da je važno pitanja ljudskih prava postaviti u središte parlamentarne aktivnosti EU-a, među ostalim unapređenjem Pododbora za ljudska prava u punopravan odbor; konstatira da je 26. kolovoza 2022. pokrenut pilot-projekt za osnivanje europske diplomatske akademije;

8. ponovno ističe da zbog svoje ambiciozne obveze i retorike vanjske politike u području ljudskih prava EU mora poslužiti kao dobar primjer kako ne bi ugrozio svoju vjerodostojnost pri suprotstavljanju globalnom slabljenju demokracije; poziva institucije i tijela EU-a, uključujući Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD), da osiguraju dosljednu provedbu obveza EU-a i država članica u pogledu ljudskih prava u zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a; u tom pogledu potiče ih da iskoriste sve diplomatske alate, i privatno i javno, i bilateralno i u okviru multilateralnih foruma, kako bi skrenuli pozornost partnerskih zemalja na pitanja ljudskih prava; ponovno poziva EU da posebno obrati pozornost na procjenu i sprječavanje svih kršenja povezanih s vlastitim politikama, projektima i financiranjem, uključujući preko Europske investicijske banke i Europske banke za obnovu i razvoj, u trećim zemljama, te da uspostavi mehanizam za podnošenje pritužbi za pojedince ili skupine čija bi prava zbog djelovanja EU-a u tim zemljama mogla biti prekršena;

Agresivni rat protiv Ukrajine

9. najoštrije osuđuje nezakonit, neopravdan i ničim izazvan agresivni rat Rusije protiv Ukrajine te sudjelovanje Bjelarusa, koji Rusiji omogućuje da s njegova teritorija provodi smrtonosne napade na Ukrajinu; u tom pogledu izražava duboko žaljenje zbog ljudske patnje i osuđuje ozbiljna kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava koja su počinile ruske oružane snage i njihovi pomagači u Ukrajini;

srijeda, 18. siječnja 2023.

10. pozdravlja zajedničke napore EU-a, njegovih država članica i civilnog društva u odgovoru na taj rat; nadalje, pozdravlja solidarnost s Ukrajinom koju je pokazao velik broj zemalja, što je naglašeno njihovim stavom tijekom sjednica i glasovanja Opće skupštine UN-a povezanih s nezakonitim ratom u Ukrajini; ponavlja potrebu za jačanjem diplomatskih napora EU-a u vezi s državama koje su bile suzdržane ili su glasovale protiv rezolucije o agresiji protiv Ukrajine koju je 2. ožujka 2022. donijela Opća skupština UN-a i kasnijih rezolucija o toj temi kako bi se objasnila ozbiljnost ruske agresije i potreba za jednoglasnim odgovorom međunarodne zajednice na to očito kršenje međunarodnog prava; poziva EU i njegove države članice da ukrajinskom narodu pruže potporu koja mu je potrebna za obranu slobode, demokracije, ljudskih prava i međunarodnog prava; pozdravlja dosad nezabilježene sankcije koje su nametnute u kontekstu rata te poziva na njihovu koordiniranu provedbu; osim toga, poziva EU i njegove države članice da podupru i ojačaju napore ruskih organizacija civilnog društva kako bi pomogli u postavljanju temelja buduće demokracije u Rusiji;

11. oštro osuđuje okrutna zlodjela, ratne zločine i ozbiljno kršenje međunarodnog humanitarnog prava, uključujući seksualno nasilje, rodno uvjetovano nasilje te mučenje i ubojstva civila i ratnih zarobljenika koje su počinile ruske oružane snage i njihovi pomagači u agresivnom ratu Rusije protiv Ukrajine te je duboko zabrinut zbog toga; poziva na poduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se osiguralo da se počinitelji ratnih zločina i kršenja ljudskih prava u Ukrajini što prije identificiraju i pozovu na odgovornost te da se pruže učinkoviti pravni lijekovi za štetu koju su pretrpjeli ukrajinski civili; poziva EU i njegove države članice da nastave pružati punu potporu relevantnim dionicima, mjerama i mehanizmima u tom području, uključujući ukrajinske tužitelje, istražitelje i sudstvo, Međunarodni kazneni sud, Istražno povjerenstvo Vijeća UN-a za ljudska prava i nacionalne istrage u skladu s načelom univerzalne nadležnosti; u tom pogledu pozdravlja činjenicu da je EU pružio potporu istražnim kapacitetima Međunarodnog kaznenog suda kako bi mu pomogao da pojača istrage ratnih zločina u Ukrajini; naglašava važnost brzog prikupljanja i čuvanja dokaza o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti te pozdravlja napore civilnog društva u tu svrhu; poziva Komisiju da u tom procesu pruži svu potrebnu pomoć, uključujući sredstva iz Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI – Globalna Europa), te potiče države članice da se same uključe u taj proces kad god im se ukaže prilika; pozdravlja izmijenjeni mandat savjetodavne misije EU-a u Ukrajini i prijedlog Komisije o proširenju mandata Eurojusta radi podupiranja borbe protiv nekažnjavanja u svim situacijama; poziva na donošenje utemeljene odluke o najprikladnijim rješenjima za pozivanje na odgovornost pojedinaca i subjekata odgovornih za omogućavanje agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine i ratnih zločina počinjenih na ukrajinskom teritoriju, što bi trebalo uključivati aktiviranje kaznenog progona zločina agresije na posebno uspostavljenom međunarodnom sudu ili pod jurisdikcijom Međunarodnog kaznenog suda;

12. poziva EU i njegove države članice da nastave koristiti sve instrumente koji su im na raspolaganju za podupiranje borbe za oslobađanje Ukrajine od okupatora i osiguravanje pomoći osobama koje bježe iz Ukrajine i traže potporu u državama članicama EU-a; napominje da je od početka ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine 8,8 milijuna Ukrajinaca ušlo u EU, od čega je 4 milijuna registrirano za privremenu zaštitu ili slične nacionalne programe zaštite u Europi; pozdravlja sve izraze solidarnosti i pomoći koje su ukrajinskom narodu pokazali građani EU-a, uključujući njihovo sudjelovanje u humanitarnoj pomoći, te pozdravlja aktiviranje Direktive o privremenoj zaštiti ([24]) kako bi se raseljenim Ukrajincima koji pristižu u EU pružila neposredna zaštita i prava; naglašava važnost pojačanog financiranja za zemlje domaćine, uključujući stavljanje većeg naglaska na pristup obrazovanju, gospodarske prilike, stanovanje, zdravstvenu skrb i integraciju u društvo zemlje domaćina; ističe potrebu za pružanjem potpore, među ostalim, žrtvama seksualnog, rodno uvjetovanog i reproduktivnog nasilja;

13. osuđuje prisilno premještanje i deportaciju ukrajinske djece, uključujući djecu iz zdravstvenih ustanova, u Rusku Federaciju i teritorije u Ukrajini pod ruskom okupacijom te njihovo prisilno posvojenje od strane ruskih obitelji; poziva EU i njegove države članice da pruže potporu u pronalaženju te djece i njihovom ponovnom spajanju s obiteljima ili zakonskim skrbnicima;

([24]) Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (SL L 212, 7.8.2001., str. 12.).

14. ističe da nezakonit, neopravdan i ničim izazvan agresivni rat protiv Ukrajine ima golem utjecaj na globalnu sigurnost opskrbe hranom s obzirom na to da je Ukrajina peti najveći izvoznik žitarica na svijetu;

15. izražava duboku zabrinutost zbog sigurnosti nuklearnih postrojenja u Ukrajini, koja su pod stalnom opasnosti od vojnog granatiranja; poziva EU, njegove države članice i međunarodnu zajednicu da uspostave sigurnosne zone oko tih nuklearnih postrojenja;

Jačanje politika, instrumenata i diplomacije EU-a radi zaštite i promicanja ljudskih prava i demokracije u svijetu

Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i tematski program za ljudska prava i demokraciju

16. poziva EU da razmotri na koji bi način trebalo promicati i primjereno primijeniti pristup temeljen na ljudskim pravima u svim instrumentima i strategijama EU-a kako bi se ojačala vanjska politika EU-a u području ljudskih prava i utjecalo na promjenjivu geopolitičku situaciju te prilagodilo toj situaciji; naglašava da je instrument NDICI – Globalna Europa, uključujući njegov tematski program za ljudska prava i demokraciju, jedan od glavnih alata kojima EU raspolaže za poboljšanje stanja u području ljudskih prava diljem svijeta i za pomoć u poticanju otpornih, uključivih i demokratskih društava, uz istovremeno suzbijanje utjecaja autoritarnih režima; ističe da je sudjelovanje lokalnih aktera civilnog društva ključno za zaštitu ljudskih prava i demokracije u njihovim zemljama i ponavlja svoj poziv da ih se u potpunosti uključi u sve relevantne vanjske aktivnosti EU-a; u tom pogledu pozdravlja neprocjenjivu pomoć koja se trenutačno pruža organizacijama civilnog društva i aktivistima diljem svijeta u okviru tematskog programa za ljudska prava i demokraciju instrumenta NDICI – Globalna Europa i u okviru Europske zaklade za demokraciju; naglašava važnost koja se u sklopu instrumenta NDICI – Globalna Europa pridaje promicanju ljudskih prava i demokracije sa strateškim međunarodnim i lokalnim partnerima, među ostalim preko misija EU-a za promatranje izbora; ističe ulogu Parlamenta u postupku programiranja tog instrumenta te poziva Komisiju i ESVD da poboljšaju pravodobnu razmjenu svih relevantnih informacija kako bi se Parlamentu omogućilo da ispuni svoju ulogu utvrđenu u Ugovorima, posebno tijekom geopolitičkih dijaloga na visokoj razini s Komisijom; poziva Komisiju i ESVD da se uključe u dijalog s Parlamentom kako bi se osiguralo poboljšanje u tom pogledu;

17. ističe važnost dugoročnog planiranja i kontinuirane potpore projektima i inicijativama u okviru instrumenta NDICI – Globalna Europa, posebno kada je riječ o regijama pogođenima sukobima, ratovima i prirodnim katastrofama; poziva Komisiju i ESVD da potporu demokraciji uključe kao međusektorski prioritet u sve tematske i geografske programe instrumenta NDICI – Globalna Europa;

18. ponovno poziva na veću transparentnost odredbi povezanih s ljudskim pravima u sporazumima o financiranju u okviru instrumenta NDICI – Globalna Europa te na pojašnjenje mehanizma i kriterija za suspenziju takvih sporazuma u slučaju kršenja ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava te u ozbiljnim slučajevima korupcije; poziva Komisiju da se suzdrži od korištenja proračunske potpore vladama trećih zemalja kao načina suradnje u zemljama u kojima je raširenо kršenje ljudskih prava i represija boraca za ljudska prava;

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava

19. u potpunosti podržava rad posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava na obrani i promicanju ljudskih prava u svijetu kroz kontakte s trećim zemljama i suradnju s partnerima sličnih stavova te njegovu važnu ulogu u poboljšanju učinkovitosti politika EU-a u području ljudskih prava kroz napore za povećanje njihove usklađenosti; naglašava potrebu za bliskom suradnjom između posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava i drugih posebnih predstavnika EU-a za zemlje i regije kako bi se dodatno poboljšala ta dosljednost te poziva na veću vidljivost uloge posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava; naglašava da je važno da posebni predstavnik EU-a za ljudska prava nastavi surađivati s međunarodnim organizacijama, uključujući UN i njegove posebne izvjestitelje koje je imenovalo Vijeće UN-a za ljudska prava, te s predstavnicima ili izaslanicima drugih zemalja odgovornima za ljudska prava; poziva posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava da se više angažira oko pojedinačnih boraca za ljudska prava i da blisko surađuje s organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava na razini EU-a i pojedinih zemalja; naglašava da je važno da posebni predstavnici EU-a za situacije u pojedinim zemljama i regijama surađuju s nacionalnim tijelima u pogledu zaštite ljudskih prava i pojedinačnih slučajeva; potiče posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava da ulaže diplomatske napore s ciljem jačanja potpore EU-a međunarodnom humanitarnom pravu i međunarodnom pravosuđu;

srijeda, 18. siječnja 2023.

20. ponavlja da bi imenovanju posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava trebalo prethoditi saslušanje u Parlamentu; preporučuje da se uspostavi okvir prema kojem bi posebni predstavnik za ljudska prava odgovarao Europskom parlamentu za postizanje ciljeva utvrđenih u programu rada posebnog predstavnika na početku njegova mandata i bio obvezan redovito podnositi izvješće o napretku u ostvarivanju tih ciljeva; ističe da, iako Parlament održava suradnju s ESVD-om, što se potiče Odlukom Vijeća 2010/427/EU ([25]) i izjavom potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku iz 2010. o političkoj odgovornosti, treba dodatno ojačati okvir za međuinstitucijske odnose između Parlamenta i ESVD-a, uključujući njegove delegacije, o pitanjima ljudskih prava; ističe da ESVD treba uključiti Parlament u izradu smjernica za provedbu instrumenata EU-a za ljudska prava, kao što su smjernice EU-a o ljudskim pravima i mehanizmi EU-a za dužnu pažnju i borbu protiv korupcije, među ostalim, u trećim zemljama;

21. ističe važnost rješavanja izazova koji se pojavljuju u koordinaciji među institucijama EU-a kad je riječ o upravljanju vanjskim odnosima EU-a u području ljudskih prava; pozdravlja povećanu koordinaciju između delegacija EU-a, sjedišta ESVD-a i Glavne uprave za međunarodna partnerstva u pogledu hitnih pojedinačnih slučajeva boraca za ljudska prava;

Posebni izaslanik EU-a za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a

22. sa žaljenjem napominje da već više od godinu dana nitko nije imenovan na mjesto posebnog izaslanika EU-a za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a; ponavlja svoj poziv Vijeću i Komisiji da provedu brzu, transparentnu i sveobuhvatnu procjenu učinkovitosti i dodane vrijednosti mandata posebnog izaslanika, među ostalim u smislu njegova institucijskog položaja, kako bi mu se osigurala odgovarajuća kadrovska i financijska sredstva te da na adekvatan način podupru njegov institucijski mandat, kapacitete i dužnosti; da pozdravlja činjenicu da je 7. prosinca 2022. Frans van Daele imenovan posebnim izaslanikom za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a, podsjeća da bi dužnosti posebnog izaslanika trebale biti usmjerene na promicanje i zaštitu slobode mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti i uvjerenja te prava na nevjerovanje, apostaziju i izražavanje ateističkih stajališta; ističe da bi posebni izaslanik također trebao posvetiti posebnu pozornost prisilnom preobraćenju, zlouporabi zakona o bogohuljenju i položaju ugroženih nereligioznih osoba;

23. preporučuje da posebni izaslanik blisko i na komplementaran način surađuje s posebnim predstavnikom EU-a za ljudska prava i Radnom skupinom Vijeća za ljudska prava; osim toga, poziva posebnog izaslanika da se redovito savjetuje s Parlamentom i da surađuje s povjerenicima, izaslanicima i veleposlanicima država članica odgovornima za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja radi koordinacije djelovanja;

Dijalozi EU-a o ljudskim pravima i ostali bilateralni kontakti s trećim zemljama

24. naglašava da dijalozi o ljudskim pravima s trećim zemljama predstavljaju priliku za usmjeravanje na izazove u području ljudskih prava i poziva na to da se oni provode na način usmjeren na rezultate, da ih se redovito revidira i da se iskoristi njihov puni potencijal; ponovno poziva na to da se dijalozi o ljudskim pravima od samog početka temelje na jasnom skupu mjerila koja će omogućiti praćenje učinkovitosti tih dijaloga; traži od ESVD-a da sustavno evaluira i priopćuje ishode dijaloga i da poduzima odgovarajuće daljnje mjere; naglašava da se dijalozi, kako bi bili učinkoviti, ne smiju koristiti kao samostalan alat, već bi trebali biti integrirani u sveobuhvatan skup aktivnosti EU-a s dotičnim trećim zemljama, uključujući aktivnosti koje se odnose na trgovinsku politiku EU-a, čime bi se racionalizirala dimenzija ljudskih prava i ojačale poruke koje se prenose u dijalozima; ističe važnost skretanja pozornosti na pojedinačne slučajeve, posebno na one koje je Parlament istaknuo u svojim rezolucijama i slučajeve ugroženih dobitnika i finalista Nagrade Saharov, u kontekstu dijaloga o ljudskim pravima te važnost osiguravanja odgovarajućeg praćenja i izvješćivanja Parlamenta o mjerama poduzetima u vezi s tim slučajevima;

25. naglašava važnost sustavnog, istinskog, pristupačnog i uključivog savjetovanja sa svim organizacijama civilnog društva i dionicima tijekom cijelog procesa dijaloga o ljudskim pravima;

([25]) Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o uspostavi organizacije i funkcioniranju Europske službe za vanjsko djelovanje (SL L 201, 3.8.2010., str. 30.).

26. pozdravlja nastavak dijaloga o ljudskim pravima s trećim zemljama do kojeg je došlo zbog povoljnijeg konteksta za angažman; smatra da bi, ako nakon niza dijaloga o ljudskim pravima ne dođe do konkretnog napretka, kao što je to u više navrata bio slučaj, EU trebao prilagoditi svoje ciljeve, među ostalim u pogledu šireg vođenja bilateralnih odnosa;

Delegacije EU-a

27. smatra da je iznimno važno poduzeti sve moguće mjere kako bi se podigla razina osviještenosti o smjernicama EU-a o ljudskim pravima u delegacijama EU-a te apelira na sve delegacije da osiguraju pravilnu provedbu tih smjernica; u tom pogledu ponavlja svoj poziv delegacijama EU-a i njihovim „kontaktnim točkama" za ljudska prava u trećim zemljama da se više angažiraju pružanjem redovite potpore borcima za ljudska prava, uključujući ugrožene dobitnike i finaliste Nagrade Saharov, kao i detaljnim razmatranjem tema i pojedinačnih slučajeva iznesenih u rezolucijama Parlamenta o kršenju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava; poziva dužnosnike u delegacijama EU-a da upozoravaju državne vlasti na slučajeve ugnjetavanja i progona boraca za ljudska prava, demokratske oporbe i aktivista civilnog društva te, ako su dotični pojedinci u pritvoru, da prate njihovu situaciju, posjećuju ih u zatvoru, prisustvuju suđenjima i da skreću pozornost na njihove slučajeve u dijalozima o ljudskim pravima koje EU vodi s dotičnim zemljama;

28. skreće pozornost na slučajeve u kojima su misije država članica i delegacije EU-a zauzele različite pristupe zaštiti i promicanju ljudskih prava u trećim zemljama, iako države članice EU-a dijele zajedničku predanost tom pitanju; naglašava da bi veleposlanstva država članica, kao i delegacije EU-a, trebala imati sve veću ulogu u promicanju i zaštiti ljudskih prava te u podupiranju civilnog društva u trećim zemljama; poziva delegacije EU-a da osnuju radne skupine za ljudska prava koje će okupljati relevantne službe veleposlanstava država članica i delegacija EU-a i da blisko surađuju s predstavnicima međunarodnih i regionalnih u dotičnim trećim zemljama;

Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki)

29. pozdravlja činjenicu da se globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava sve više koristi kao ključan alat kojim se jača uloga EU-a kao globalnog aktera u području ljudskih prava donošenjem ciljanih sankcija Vijeća; poziva na učinkovitu, potpunu i koordiniranu provedbu već donesenih mjera ograničavanja te na donošenje dodatnih mjera ako to bude potrebno; poziva EU da se dinamičnije koristi tim alatom kao sastavnim dijelom svoje vanjske politike o ljudskim pravima; poziva na strogu, dosljednu i jednoobraznu primjenu te praćenje mjera ograničavanja u svim zemljama članicama kao preduvjet za vjerodostojnost i djelotvornost vanjskog djelovanja EU-a; poziva EU da surađuje s partnerima sličnih stavova kako bi se više zemalja potaknulo na usvajanje režima sankcija i na koordinaciju zajedničkog donošenja ciljanih mjera ograničavanja kako bi se povećala njihova učinkovitost na globalnoj razini; pozdravlja činjenicu da se predsjednica Komisije u svojem govoru o stanju Unije 2022. obvezala predstaviti mjere za ažuriranje zakonodavnog okvira EU-a za borbu protiv korupcije i uključiti korupciju u globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava, što je u skladu sa stajalištem Parlamenta, kako bi se učinkovito usmjerilo na gospodarske i financijske čimbenike koji omogućuju kršenje ljudskih prava; ponovno poziva na uvođenje glasovanja kvalificiranom većinom pri donošenju odluka Vijeća i nametanju sankcija u sklopu globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava; ponavlja svoj poziv Komisiji i Vijeću da nastoje uključiti preporuke Parlamenta za buduće ciljane sankcije, kako je navedeno u njegovim rezolucijama i drugdje;

30. pozdravlja uvrštavanja na popis iz 2021. u okviru globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava; poziva Vijeće, države članice i ESVD da izrade strategiju za poboljšanje interakcije između globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava i geografskih režima sankcija, posebno boljim iskorištavanjem globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava radi suzbijanja kršenja koja se ne mogu izravno povezati s nekom državom, npr. u slučajevima kada plaćenici krše ljudska prava na teritoriju izvan državne kontrole ili u prekograničnim slučajevima, kao što je trgovina ljudima;

31. duboko je zabrinut i osuđuje namjerne politike nekih zemalja da pod izmišljenim optužbama uhićuju, proizvoljno pritvaraju i kazneno gone strane osobe, uključujući građane EU-a, radi propagande i kako bi iskoristile zatvorenike kao alat za međunarodne pregovore i razmjene ili sredstvo političkog pritiska; naglašava da prakticiranje takve politike predstavlja čin uzimanja talaca, u smislu definicije iz Međunarodne konvencije protiv uzimanja talaca; traži od Komisije, ESVD-a i država članica da poduzmu mjere za sprečavanje takvog postupanja i da upozore građane EU-a, prije svega građane s dvojnim državljanstvom, na rizik od uhićenja tijekom posjeta određenim zemljama; poziva Vijeće da razmotri primjenu mjera ograničavanja predviđenih globalnim režimom sankcija EU-a u području ljudskih prava na osobe ili subjekte odgovorne za proizvoljna uhićenja ili pritvaranja građana EU-a kao „državnih talaca";

srijeda, 18. siječnja 2023.

Korupcija i ljudska prava

32. ističe da korupcija ozbiljno oslabljuje demokratsko upravljanje, ometa uživanje ljudskih prava diljem svijeta, olakšava i perpetuira kršenja ljudskih prava i vladavine prava te nerazmjerno pogađa najranjivije i marginalizirane pojedince i skupine u društvu; poziva na to da borba protiv korupcije bude dio svih napora i politika EU-a za promicanje ljudskih prava i demokracije razvijanjem namjenske globalne strategije za borbu protiv korupcije, uključivanjem programa u okviru vanjskih financijskih instrumenata EU-a i jačanjem nadzorne uloge Parlamenta; naglašava da je iznimno važno da EU i njegove države članice budu uzor drugima tako što će se boriti protiv korupcije povezane s akterima iz EU-a primjenom najviših standarda transparentnosti na svoje vanjsko financiranje i pružanjem veće potpore organizacijama civilnog društva, aktivistima i istraživačkim novinarima koji sudjeluju u borbi protiv korupcije;

33. poziva EU da radi na prijedlogu stvaranja niza antikorupcijskih standarda koji bi se mogli ujednačeno primjenjivati diljem svijeta, da promiče uspostavu učinkovitih antikorupcijskih tijela i donošenje čvrstih regulatornih okvira te da prione na rješavanje pitanja tajnih jurisdikcija i poreznih oaza; potiče promicanje suradnje između EU-a, njezinih država članica, trećih zemalja i međunarodnih organizacija, posebno na pravosudnoj, policijskoj i obavještajnoj razini, s ciljem razmjene najboljih praksi i učinkovitih alata u borbi protiv korupcije i njezinu sprečavanju; poziva na ulaganje napora u osnivanje međunarodnog antikorupcijskog suda pod nadzorom UN-a;

Klauzule o ljudskim pravima u međunarodnim sporazumima

34. ponovno poziva na to da se u sporazume između EU-a i trećih zemalja uključe čvrste klauzule o ljudskim pravima, koje će biti popraćene jasnim skupom mjerila i postupaka koje treba slijediti u slučaju kršenja; poziva Komisiju i ESVD da aktivno razmotre kako osigurati praćenje i djelotvornu provedbu klauzula o ljudskim pravima u postojećim međunarodnim sporazumima; naglašava da bi EU trebao brzo i odlučno reagirati na stalna kršenja klauzula o ljudskim pravima od strane trećih zemalja, među ostalim i suspendiranjem relevantnih sporazuma ako se druge opcije pokažu neučinkovitima; ističe da revizija općeg sustava povlastica EU-a (OSP), aktualni zakonodavni postupak za novu uredbu o OSP-u i preispitivanje provedbe međunarodnih konvencija povezanih s ljudskim pravima, uključujući radnička prava, u zemljama korisnicama OSP-a pružaju priliku za jačanje predanosti poštovanju ljudskih prava u dotičnim trećim zemljama;

35. poziva Komisiju da u pregovorima o sporazumima o slobodnoj trgovini s trećim zemljama od njih zahtijeva da ratificiraju glavne međunarodne konvencije o ljudskim pravima, pravima radnika i okolišu, uključujući Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima te Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima; naglašava da bi treće zemlje u idealnom slučaju trebale ratificirati te konvencije prije zaključivanja pregovora o sporazumima o slobodnoj trgovini kako bi usklađenost s tim konvencijama postala ključni aspekt sporazuma o slobodnoj trgovini i kako bi se dogovorile posebne klauzule; nadalje, traži da se temeljnim klauzulama sporazuma o slobodnoj trgovini prizna da države potpisnice moraju poštovati i štititi ljudska prava kako je navedeno u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima, običajnom pravu i međunarodnim konvencijama kojih su stranke;

36. naglašava važnost *ex ante* i *ex post* procjena učinaka na održivost te poziva na znatno povećanje kvalitete tih procjena; ističe da bi cilj procjena učinaka na održivost trebao biti osiguravanje da sporazum o kojem se pregovara, u svojim detaljno sročenim klauzulama, pruža dostatne alate kako bi se izbjegli negativni učinci na ljudska prava; preporučuje da organizacije civilnog društva budu uključene u upravljanje procjenama učinka na održivost, da procjene provode stručnjaci za ljudska i radnička prava te da se uzme u obzir doprinos organizacija civilnog društva;

Aktivnosti za potporu demokraciji

37. ističe da se 2022. obilježava deseta obljetnica odluke Parlamenta da preuzme političko vodstvo u poduzimanju velikog napretka u svojim aktivnostima potpore demokraciji, što se od 2014. provodi u sklopu sveobuhvatnog pristupa za potporu demokraciji; posebno pozdravlja potporu koja je u sklopu tog pristupa namijenjena za izgradnju kapaciteta za partnerske parlamente, posredovanje i poticanje kulture dijaloga i kompromisa, među ostalim među mladim političkim vođama, kao i za jačanje položaja zastupnica u parlamentu, boraca za ljudska prava i predstavnika organizacija civilnog društva te slobodnih medija; poziva Komisiju da nastavi i intenzivira svoje aktivnosti u tim područjima te da poveća financiranje i pomoć za tijela i agencije EU-a, kao i za druge organizacije koje se temelje na bespovratnim sredstvima, uz

poštovanje načela nediskriminacije; naglašava da je u trenutačnom kontekstu povećanih globalnih napetosti i represije u sve većem broju zemalja od iznimne važnosti izravna potpora organizacijama civilnog društva, borcima za ljudska prava i pojedincima koji izražavaju kritička i oprečna mišljenja;

38. naglašava važnost misija EU-a za promatranje izbora te doprinos Parlamenta razvoju i poboljšanju njihove metodologije; u tom pogledu poziva Komisiju da razmotri ažuriranje metodologije promatranja izbora kako bi se odrazio razvoj događaja u posljednja dva desetljeća; potiče treće zemlje da provedu preporuke misija EU-a za promatranje izbora radi poboljšanja organizacije i konteksta budućih izbornih postupaka te na taj način doprinesu njihovoj transparentnosti i zakonitosti kako bi se poboljšali demokratski standardi dotičnih država; naglašava da je važno ojačati potporu EU-a lokalnim promatračima izbora, posebno u smislu zaštite; ponovno poziva EU na blisku suradnju s domaćim i međunarodnim organizacijama, kao što su Ured za demokratske institucije i ljudska prava pri OESS-u, Vijeće Europe i druge organizacije koje promiču provedbu Deklaracije o načelima međunarodnog promatranja izbora;

Multilateralizam i rad EU-a na multilateralnoj razini

39. ponovno potvrđuje da učinkovita zaštita ljudskih prava diljem svijeta iziskuje snažnu međunarodnu suradnju na multilateralnoj razini; ističe posebno važnu ulogu UN-a i njegovih tijela kao glavnog foruma koji mora biti u stanju učinkovito promicati napore za mir i sigurnost, održivi razvoj te poštovanje ljudskih prava i međunarodnog prava; poziva EU i njegove države članice da nastave podupirati rad UN-a, kako politički tako i financijski, uključujući sva tijela UN-a za ljudska prava, a posebno tijela za praćenje provedbe ugovora i posebne postupke; poziva glavnog tajnika UN-a da u tu svrhu osigura primjerena sredstva iz proračuna UN-a i potiče države članice da povećaju svoje dobrovoljne doprinose; ističe da EU i njegove države članice trebaju nastojati djelovati jedinstveno i u UN-u i na drugim multilateralnim forumima te na taj način promicati najviše standarde u pogledu ljudskih prava; podsjeća na obveze svih država članica UN-a u pogledu promicanja i zaštite svih ljudskih prava i temeljnih sloboda, kako je utvrđeno u Povelji o osnivanju Ujedinjenih naroda i Rezoluciji 60/251 Opće skupštine UN-a; žali zbog činjenice da su dvije stalne članice Vijeća sigurnosti UN-a odgovorne za teška kršenja ljudskih prava koja se smatraju ratnim zločinima ili čak i genocidom; poziva države članice UN-a da se suzdrže od nazadovanja kojima se oslabljuje zaštita ljudskih prava; naglašava odgovornost Vijeća UN-a za ljudska prava da reagira na sva ozbiljna kršenja ljudskih prava diljem svijeta; žali zbog činjenice da su neke zemlje članice Vijeća UN-a za ljudska prava pokazale da nimalo ne mare za svoje obveze u području ljudskih prava, da je dokazano da su počinile teška kršenja ljudskih prava i da su odbile surađivati s mehanizmima UN-a za ljudska prava; s tim u vezi poziva na temeljitu reformu kriterija za članove Vijeća UN-a za ljudska prava; poziva ESVD da započne i predvodi napore prema koordiniranom stajalištu EU-a i država članica o članstvu u Vijeću UN-a za ljudska prava, čime bi se promicala veća transparentnost u izbornom postupku, posebno objavljivanjem glasova država članica EU-a i pružanjem obrazloženja za navedene glasove, poticao uistinu konkurentski postupak kojim se osigurava da tri regionalna bloka u kojima su države članice EU-a zastupljene predlože više kandidata nego što ima mjesta i osigurala odgovornost kandidata kontrolom njihovih dobrovoljnih obveza i dosadašnjih postignuća u suradnji s Vijećem UN-a za ljudska prava, tijelima UN-a za praćenje provedbe ugovora i posebnim postupcima;

40. snažno osuđuje sve napade na mandatare za posebne postupke UN-a i neovisnost njihovih mandata; poziva države članice i demokratske partnere EU-a da se odlučno suprotstave tim pokušajima i da poduzmu sve moguće mjere kako bi pomogli u pružanju sigurnih i otvorenih prostora za interakciju pojedinaca i organizacija civilnog društva s UN-om te njegovim predstavnicima i mehanizmima; ističe rad istražnih odbora i misija za utvrđivanje činjenica koji su uspostavljeni pod okriljem UN-a, a koji se sve više koriste za pružanje odgovora na slučajeve ozbiljnih kršenja međunarodnog humanitarnog prava, međunarodnog prava o ljudskim pravima i borbu protiv nekažnjavanja;

41. poziva EU i države članice da podrže jačanje regionalnih sustava ljudskih prava, među ostalim financijskom pomoći i međuregionalnom razmjenom iskustava; posebno ističe ključnu ulogu nadzornih tijela i pravosudnih mehanizama uspostavljenih u okviru tih regionalnih sustava i njihovu komplementarnost sa sustavom UN-a za ljudska prava;

42. poziva EU i države članice da na multilateralnim forumima budu predvodnici u zalaganju za donošenje općepriznate definicije terorizma, imajući na umu cilj borbe protiv te pošasti; nadalje ih poziva da u kontekstu Osme revizije globalne protuterorističke strategije UN-a 2023. koriste jezik kojim bi se odlučno prepoznao negativan učinak koji zlouporaba

zakona i politika za borbu protiv terorizma ima na prostor za građansko djelovanje te potiče sve države da poduzmu potrebne korake za reformu ili stavljanje izvan snage svojih zakona o borbi protiv terorizma kako bi se osiguralo da ne utječu negativno na civilno društvo i borce za ljudska prava; potiče EU i države članice da predvode napore u okviru foruma UN-a kako bi se uspostavio konstruktivan dijalog s organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava te da osiguraju njihovo smisleno sudjelovanje u svim fazama razvoja i provedbe protuterorističkih politika;

43. duboko je zabrinut zbog sve češćih napada autoritarnih režima na globalni poredak utemeljen na pravilima, među ostalim osporavanjem univerzalnosti ljudskih prava, relativizacijom tih prava, tvrdnjom da su ona instrument kulturne hegemonije koju provode zapadne zemlje, narušavanjem međunarodnog prava o ljudskim pravima njegovom reinterpretacijom i potkopavanjem funkcioniranja tijela i mehanizama UN-a kojima se države pozivaju na odgovornost za kršenja ljudskih prava; naglašava da EU mora podupirati obranu univerzalnosti ljudskih prava kao glavni prioritet te u tu svrhu predvoditi pakt i surađivati s drugim demokracijama i partnerima sličnih stavova kako bi se ojačale multilateralne organizacije i branio globalni poredak utemeljen na pravilima od autoritarnih sila u usponu; ističe da smanjena učinkovitost tijela UN-a sa sobom nosi stvarne troškove u smislu sukoba, izgubljenih života i ljudske patnje te ozbiljno oslabljuje opću sposobnost zemalja da se nose s globalnim izazovima; poziva države članice EU-a i partnere sličnih stavova da pojačaju napore kako bi se taj trend preokrenuo;

44. naglašava da je potrebno provesti nepristran, pravedan i transparentan pregled prijava nevladinih organizacija za savjetodavni status pri Gospodarskom i socijalnom vijeću UN-a (ECOSOC); poziva na poduzimanje koraka za uspostavu posebnog mjesta za Uniju na svakom multilateralnom forumu, uključujući Vijeće sigurnosti UN-a, povrh već postojećeg stalnog mjesta jedne od država članica u Vijeću sigurnosti, čime bi se ojačala sposobnost djelovanja EU-a, kao i njegova dosljednost i vjerodostojnost u svijetu; poziva EU i njegove države članice da sudjeluju u općoj raspravi Opće skupštine UN-a i apeliraju na članove ECOSOC-a da nastave rješavati neopravdane prepreke za nevladine organizacije pri dobivanju akreditacije ECOSOC-a, posebno one čiji su zahtjevi već dugo na čekanju;

Poštovanje međunarodnog humanitarnog prava

45. sa zabrinutošću primjećuje sve veće nepoštovanje međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima, posebno u aktualnim sukobima diljem svijeta; ističe da je iznimno važno da agencije za humanitarnu pomoć i humanitarne organizacije mogu pružiti potpunu, pravodobnu i neometanu pomoć svim ranjivim skupinama stanovništva te poziva sve strane u oružanim sukobima da zaštite civilno stanovništvo te humanitarne, zdravstvene, medijske i obrazovne radnike; poziva na sustavno stvaranje humanitarnih koridora u zaraćenim regijama i u borbenim situacijama kako bi se ugroženim civilima omogućilo da izbjegnu sukob te oštro osuđuje sve napade na njih;

46. podsjeća da bi se politike EU-a u vezi sa situacijama okupacije ili pripojenja teritorija trebale voditi međunarodnim humanitarnim pravom te ističe da je važno osigurati dosljednost politika EU-a u takvim situacijama; ističe odgovornost poduzeća sa sjedištem u EU-u da primjenjuju najstrožu politiku dužne pažnje na sve gospodarske i financijske aktivnosti unutar tih teritorija ili u suradnji s njima te da osiguraju strogu usklađenost s međunarodnim pravom i politikom sankcija EU-a, ako su primjenjivi;

Borba protiv nekažnjavanja i jačanje međunarodnog kaznenog pravosuđa

47. naglašava povezanost kršenja ljudskih prava i raširenog nekažnjavanja te nedostatka odgovornosti u regijama i zemljama pogođenim sukobima; odlučno pozdravlja kontinuirani doprinos Međunarodnoga kaznenog suda borbi protiv nekažnjavanja; poziva EU i njegove države članice da Međunarodnom kaznenom sudu pruže dostatnu potporu kako bi mogao obavljati svoj posao; ponovno osuđuje stalna nastojanja da se potkopaju legitimnost i rad Međunarodnoga kaznenog suda; poziva EU i njegove države članice da nastave ulagati napore u njihovo suzbijanje te da odgovore na prijetnje i sankcije usmjerene protiv boraca za ljudska prava i svjedoka koji surađuju s Međunarodnim kaznenim sudom; naglašava ključnu ulogu Međunarodnoga kaznenog suda u provođenju istraga o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti; poziva EU i njegove države članice da nastave suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom u borbi protiv

takvih zločina i njihovu sprečavanju; pozdravlja kontinuiranu potporu EU-a i njegovih država članica Međunarodnom kaznenom sudu te poziva države članice EU-a da tu predanost poprate održivim financiranjem potrebnim za postizanje pravde u svim slučajevima koji se nađu pred tim sudom;

48. poziva EU da pruži potporu tužitelju Međunarodnoga kaznenog suda u istrazi i kaznenom progonu osoba osumnjičenih za počinjenje ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i potencijalno genocida, tako da pruži političku potporu, prikupi i stavi na raspolaganje sve dokaze koje posjeduje, uključujući obavještajne podatke, informacije i podatke iz otvorenih izvora, satelitske snimke i presretnute komunikacije, te osigura odgovarajuće ljudske i financijske resurse za opći proračun tog suda kako bi se u potpunosti zaštitila njegova neovisnost i nepristranost;

49. poziva EU i njegove države članice da potaknu partnerske zemlje da ratificiraju Ugovor iz Rima i tako prošire nadležnost Međunarodnoga kaznenog suda; poziva EU da postupa u skladu s Odlukom Vijeća 2011/168/ZVSP o Međunarodnom kaznenom sudu ([26]) te da istovremeno zadrži snažno stajalište o zločinu agresije, na što se poziva u Rezoluciji Parlamenta od 17. srpnja 2014. o zločinu agresije ([27]);

50. ponavlja svoj poziv Komisiji da osmisli sveobuhvatni akcijski plan EU-a o borbi protiv nekažnjavanja, koji bi među ostalim trebao sadržavati poglavlja o važnoj ulozi organizacija civilnog društva u borbi protiv nekažnjavanja i njihovoj zaštiti u svim situacijama u kojima je to potrebno i o mjerama za borbu protiv nekažnjavanja rodno uvjetovanog nasilja, uključujući povrede spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava u okruženjima sukoba; poziva EU i njegove međunarodne partnere da u potpunosti iskoriste sve relevantne instrumente za borbu protiv nekažnjavanja, uključujući potporu za univerzalnu nadležnost na nacionalnoj razini, posebne sudove na nacionalnoj i međunarodnoj razini, među ostalim za zločin agresije, kao i uspostavu fleksibilnih mehanizama suradnje i financiranja za brzo prikupljanje i analizu dokaza o kaznenim djelima; poziva Komisiju da osigura da se ti instrumenti primjenjuju u koordinaciji s drugim relevantnim instrumentima EU-a i država članica te kao dopuna njima; poziva Komisiju da razvije program za izgradnju kapaciteta, kako država članica tako i trećih zemalja, za primjenu načela univerzalne nadležnosti u njihovim nacionalnim pravnim sustavima;

Napredak prema univerzalnom ukidanju smrtne kazne te sprečavanju mučenja i drugih oblika zlostavljanja

51. ponavlja svoje principijelno protivljenje smrtnoj kazni kao obliku okrutnog, neljudskog i ponižavajućeg kažnjavanja koje je nepovratno; naglašava da EU mora neumorno ulagati napore u ukidanje smrtne kazne u cijelom svijetu, kao jedan od glavnih ciljeva njegove vanjske politike u području ljudskih prava; poziva EU i njegove države članice da se na svim međunarodnim forumima zalažu za ukidanje smrtne kazne i za najširu moguću potporu tom stajalištu; potiče kontinuirane napore tijela UN-a u pogledu univerzalnog ukidanja smrtne kazne, u skladu s rezolucijama Opće skupštine UN-a; snažno osuđuje primjenu zakonâ o bogohuljenju diljem svijeta koji sa sobom nose mogućnost smrtne kazne za osuđene; ponavlja da sloboda izbora vjeroispovijesti, uključujući slobodu vjerovanja ili nevjerovanja, i dalje predstavlja temeljno ljudsko pravo koje se ne može kažnjavati smrću ili bilo kakvim ponižavajućim postupanjem; poziva sve zemlje koje to još nisu učinile da ukinu smrtnu kaznu ili smjesta uvedu moratorij na nju kao prvi korak prema njezinu ukidanju; nadalje poziva predmetne zemlje da smanje broj kaznenih djela ili prekršaja koji se mogu kažnjavati smrću; poziva na transparentnost u pogledu smrtne kazne i pogubljenja u zemljama koje ne objavljuju te statističke podatke;

52. osuđuje sve slučajeve mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja, prisilnih nestanaka, proizvoljnog pritvaranja i izvansudskih pogubljenja te žali zbog činjenice da su oni i dalje uobičajeni u mnogim zemljama; s velikom zabrinutošću primjećuje trend sve češćih slučajeva mučenja diljem svijeta i raširenog nekažnjavanja počinitelja; prepoznaje važnu ulogu organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava u borbi protiv mučenja i drugih oblika zlostavljanja;

([26]) Odluka Vijeća 2011/168/ZVSP od 21. ožujka 2011. o Međunarodnom kaznenom sudu i o stavljanju izvan snage Zajedničkog stajališta 2003/444/ZVSP (SL L 76, 22.3.2011., str. 56.).

([27]) SL C 224, 21.6.2016., str. 31.

srijeda, 18. siječnja 2023.

Reagiranje na globalne izazove u području ljudskih prava i demokracije

Odgovor na pandemiju bolesti COVID-19 i oporavak od nje

53. duboko je zabrinut zbog dugoročnih negativnih posljedica pandemije bolesti COVID-19 na opće stanje demokracije i na ljudska prava diljem svijeta; ističe nerazmjeran negativan učinak na skupine u najranjivijem položaju, uključujući žene, djecu, osobe s invaliditetom, osobe s određenim kroničnim bolestima, starije osobe, pripadnike zajednice LGBTIQ, siromašne osobe, pripadnike etničkih i vjerskih manjina te manjina na temelju uvjerenja, izbjeglice i migrante te osobe u zatvoru ili pritvoru; zabrinut je i zbog kašnjenja i prepreka u pristupu zdravstvenim uslugama te zbog porasta neželjenih trudnoća, seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, nesigurnih pobačaja te smrtnih slučajeva rodilja i novorođenčadi; sa žaljenjem napominje da su se mjere za sprečavanje širenja bolesti COVID-19 koristile kao izgovor kako bi se članovima obitelji ili odvjetnicima uskratio pristup ustanovama za pritvor te kao izlika za kršenje prava pritvorenika; pohvaljuje ulogu koju su borci za ljudska prava i novinari imali u izvješćivanju ili pokušaju sprečavanja kršenja ljudskih prava tijekom pandemije, pri čemu su ponekad čak riskirali svoje živote;

54. ponavlja da su uživanje najvišeg mogućeg standarda zdravlja i univerzalni pristup zdravstvenoj skrbi među temeljnim pravima svakog čovjeka bez ikakve diskriminacije; poziva EU i njegove države članice da podrže obranu tih prava, posebno u zemljama i regijama u kojima su zdravstvene usluge najograničenije te potiče zemlje da ostvare napredak u olakšavanju pristupa zdravstvenim uslugama; tvrdi da bi EU trebao nastaviti financirati razvoj i globalnu opskrbu cjepivom protiv bolesti COVID-19, pružati edukaciju o prednostima cijepljenja te povećati raspoloživost, dostupnost i cjenovnu pristupačnost cijepljenja kako bi se izbjegle bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem;

55. ponavlja da su osobna sloboda, sloboda okupljanja, sloboda mišljenja, sloboda savjesti, sloboda vjeroispovijesti i uvjerenja te sloboda izražavanja temelji demokracije; duboko je zabrinut zbog toga što ponajprije autoritarni režimi sve više upotrebljavaju tehnologije masovnog nadzora kako bi ograničili te slobode, što se dodatno pojačalo pod krinkom mjera povezanih s prevencijom bolesti COVID-19; poziva na strogu i djelotvornu zabranu prodaje tehnologija masovnog nadzora; poziva na veći odgovor na masovnu infiltraciju dezinformacija i teorija zavjere u digitalnu sferu, koje u velikoj mjeri, ali ne isključivo, šire autoritarni režimi i nedržavni akteri;

Prava žena, osnaživanje žena i rodna ravnopravnost

56. osuđuje činjenicu da još nijedna zemlja u svijetu nije postigla rodnu ravnopravnost; ističe kontinuirano i rašireno rodno uvjetovano nasilje i intersekcijsku diskriminaciju u svim regijama svijeta; ističe da su žene i djevojčice i dalje glavne žrtve u nasilnim krizama te da se seksualno, rodno uvjetovano i reproduktivno nasilje i dalje događa u mnogim dijelovima svijeta, pri čemu se posebno koristi kao ratno oružje u oružanim sukobima; naglašava da je nasilje posebno usmjereno na borkinje za ljudska prava, aktivistkinje, novinarke i odvjetnice, koje se suočavaju s naglim porastom uznemiravanja i zastrašivanja na internetu te stalnim prijetnjama i napadima;

57. sa zabrinutošću ističe porast rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u obitelji te žali zbog nazadovanja u spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, kako u zemljama u razvoju tako i u razvijenim zemljama; ponovno poziva EU i njegove države članice da pruže punu potporu pravu žena na tjelesni integritet, dostojanstvo i samostalno odlučivanje te poziva na djelotvornu borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u obitelji; skreće pozornost na činjenicu da unatoč naporima EU-a žene i dalje predstavljaju manjinu na rukovodećim funkcijama, zarađuju manje od muškaraca na istim dužnostima i položajima te se njihove sposobnosti i vještine podcjenjuju ili potkopavaju zbog njihova spola;

58. poziva EU i njegove međunarodne partnere da pojačaju svoje napore kako bi se osiguralo da žene, djevojčice i osjetljive skupine u potpunosti uživaju ljudska prava te da osiguraju jednake mogućnosti za sve; poziva da se svugdje u svijetu iskorijene zakoni i prakse kojima se ženama onemogućuje ostvarivanje njihovih prava, posebno prava na obrazovanje, rad i sudjelovanje u političkom i javnom donošenju odluka; žali zbog situacija u kojima se ženama i kućanstvima koja vode žene, posebno u područjima humanitarnih kriza, uskraćuje pristup humanitarnoj pomoći i osnovnim uslugama jer nacionalne i lokalne vlasti inzistiraju na tome da te usluge pružaju radnice, dok istodobno ograničavaju ženama pristup zapošljavanju; poziva države koje još nisu ratificirale i primijenile Istanbulsku konvenciju da to učine;

59. snažno osuđuje svako korištenje ranih i prisilnih brakova, kućnog pritvora, silovanja i drugih ponižavajućih postupanja na štetu žena; poziva Komisiju i posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava da prionu na rješavanje problema ranog i prisilnog braka;

60. podsjeća države na njihovu obvezu da zajamče pristup sveobuhvatnim uslugama povezanima sa spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravima, uključujući moderne metode kontracepcije, siguran i zakonit pobačaj, zdravstvenu skrb za rodilje, prenatalnu i postnatalnu skrb, potpomognutu oplodnju te pristup informacijama i obrazovanju o spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, uključujući sveobuhvatan spolni odgoj, bez ikakvog oblika diskriminacije; poziva na daljnje jačanje zakonskih prava i zaštite te na uklanjanje prepreka pristupu spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima na globalnoj razini; ponavlja svoj poziv da se pravo na siguran i zakonit pobačaj uvrsti u Povelju; pozdravlja objavu ažuriranih smjernica Svjetske zdravstvene organizacije s ključnim preporukama zdravstvenim sustavima za pružanje skrbi u vezi s pobačajem; poziva EU i njegove države članice da u potpunosti podupiru i promiču spolno i reproduktivno zdravlje i prava, uključujući pristup pobačaju, u multilateralnim i bilateralnim odnosima u skladu s međunarodnim pravom i standardima o ljudskim pravima;

61. poziva na ulaganje više usklađenih napora kako bi se iskorijenilo korištenje seksualnog nasilja kao ratnog oružja i kako bi se borilo protiv nekažnjavanja počinitelja takvog nasilja; poziva Komisiju da ulaže napore u potpuno iskorjenjivanje prakse sakaćenja ženskih spolnih organa u svijetu; poziva na snažniju predanost i potporu EU-a zaštiti prava žena u trećim zemljama u svim njegovim naporima u sprečavanju i rješavanju sukoba, kao i u operacijama održavanja mira, humanitarne pomoći i obnove nakon sukoba, tranzicijskom pravosuđu i promicanju ljudskih prava i demokratskih reformi, s posebnim naglaskom na pravima žena koje se suočavaju s netrpeljivošću, diskriminacijom ili stigmatizacijom, kao i pravima trudnica i rodilja te nezaposlenih ili siromašnih žena;

62. ponavlja da je potrebno odlučno djelovati kako bi se osigurala potpuna provedba GAP-a III; poziva EU da se, kako je utvrđeno u planu GAP III, snažno pozabavi intersekcionalnošću tako što će osmisliti politiku za borbu protiv višestrukih oblika diskriminacije s kojima se suočavaju milijuni žena i djevojčica koje su žrtve kršenja građanskih, političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava te diskriminacije na temelju kaste, uključujući seksualno zlostavljanje i nasilje, raseljavanje, prisilni i/ili prinudni rad, prostituciju i trgovinu ljudima;

63. ponovno osuđuje komercijalnu praksu zamjenskog majčinstva, globalnu pojavu zbog koje su žene diljem svijeta izložene izrabljivanju i trgovini ljudima, a posebno žene koje su financijski i socijalno ugrožene; naglašava da ta praksa ozbiljno utječe na žene, prava žena, zdravlje žena i rodnu ravnopravnost te ističe da ima prekogranične učinke; poziva na uspostavu europskog pravnog okvira za rješavanje štetnih posljedica komercijalnog zamjenskog majčinstva;

64. osuđuje zakonodavstvo, politike i prakse kojima se omogućuje odabir djece na temelju spola, rase, invaliditeta ili bilo koje druge osnove;

Prava djeteta

65. poziva na zauzimanje sustavnog i dosljednog pristupa promicanju i obrani prava djece u svim vanjskim politikama EU-a; poziva na ulaganje više usklađenih napora u zaštitu prava djece u kriznim ili izvanrednim situacijama i pozdravlja zaključke Vijeća o toj temi; izražava zabrinutost zbog toga što je sve veći broj takvih kriznih situacija diljem svijeta, zajedno s dugotrajnim posljedicama pandemije bolesti COVID-19, doveo do sve češćeg kršenja prava djece diljem svijeta, uključujući nasilje, rane i prisilne brakove, seksualno zlostavljanje i sakaćenje spolnih organa, trgovanje ljudima, prisilno razdvajanje djece od roditelja i obrnuto u slučajevima modernog ropstva, dječji rad, prisilni dječji rad, novačenje djece kao vojnika, nedostatak pristupa obrazovanju i zdravstvenoj skrbi, pothranjenost i ekstremno siromaštvo; ističe nerazmjerne i dugoročne učinke nesigurnosti opskrbe hranom na djecu, što izravno utječe ne samo na njihovo zdravlje i razvoj nego i na njihovo obrazovanje, kao i na povećanje strašne prakse dječjih brakova; ističe još uvijek velik broj djece u svijetu koja su prisiljena raditi, najčešće u opasnim uvjetima, na teško dostupnim mjestima kao što su rudnici, na vađenju sirovina, uključujući rijetke minerale, u industriji, kao i u poljoprivredi; ističe da je 2021. godina proglašena Međunarodnom godinom za ukidanje dječjeg rada i podsjeća na politiku EU-a o nultoj stopi tolerancije te prakse; poziva preostale zemlje koje nisu ratificirale Konvenciju UN-a o pravima djeteta da to hitno učine;

66. žali zbog činjenice da se djeca i dalje koriste kao oruđe rata; ponavlja da su maloljetnici zbog svoje ranjivosti često prve žrtve nasilja na ratom zahvaćenim područjima, posebno kada je riječ o etničkoj odmazdi zaraćenih plemena, skupina i etničkih skupina; osuđuje prisilno novačenje maloljetnika u ratnim područjima, kao i njihovu instrumentalizaciju te seksualno nasilje nad njima; ističe da je potrebno stvoriti putove za reintegraciju i odštetu za djecu čija su prava prekršena te da Program UN-a o djeci i oružanim sukobima mora biti uključen u sva vanjska djelovanja EU-a; poziva predmetne države članice da osiguraju zaštitu djece koja su njihovi državljani, a koja su u zatvoru ili pritvoru u trećim zemljama; poziva Komisiju da pojača napore u borbi protiv nekažnjavanja ratnih zločina nad djecom, da ojača suradnju s humanitarnim i nevladinim organizacijama usmjerenima na djecu te da zaštiti prava djece u suradnji i partnerstvu s trećim zemljama;

67. naglašava da su posebna nazadovanja zabilježena u pogledu prava na obrazovanje, pri čemu je došlo do dosad nezapamćenih poremećaja u obrazovanju zbog pandemije bolesti COVID-19, ali i zbog vjerskog ekstremizma te rodne diskriminacije djevojčica; izražava zabrinutost zbog izbacivanja trudnih tinejdžerica iz škola; podsjeća da svako dijete ima pravo na sveobuhvatan spolni odgoj koji je nediskriminirajući, utemeljen na dokazima, znanstveno točan i primjeren dobi te kojim se obrađuje pitanje štetnih rodnih normi; poziva EU da pojača svoj rad na pružanju pristupa obrazovanju, uključujući inovativne načine za zaobilaženje prepreka koje nameću nacionalne vlasti; poziva Komisiju i ESVD da povećaju potporu trećim zemljama kako bi im se pomoglo da se prilagode izazovima u području obrazovanja s kojima su se suočavale tijekom pandemije bolesti COVID-19; naglašava da bi potpora mogla biti u obliku povećane dodjele financijskih sredstava u okviru instrumenta NDICI – Globalna Europa, ali bi mogla uključivati i osiguravanje izgradnje kapaciteta i najboljih praksi na temelju iskustava stečenih u delegacijama EU-a diljem svijeta; naglašava da bi zbog promjenjivog međunarodnog okruženja moglo biti potrebno financijsko rješenje kojim bi se omogućio odgovor s više donatora kako bi se pokrio sve veći manjak financijskih sredstava za postizanje UN-ova cilja održivog razvoja br. 4, kojim se nastoji osigurati uključivo i pravično kvalitetno obrazovanje te promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve;

68. poziva Komisiju i ESVD da zadrže znatna financijska sredstva za obrazovanje pomoću svih instrumenata EU-a za vanjsko financiranje, u skladu s referentnom vrijednošću od 10 % za obrazovanje u instrumentu NDICI – Globalna Europa; poziva Komisiju i ESVD da također podrže vlade trećih zemalja u izgradnji i daljnjem razvoju jačih rodno osjetljivih i uključivih obrazovnih sustava; podsjeća da je UN pristup žena obrazovanju utvrdio kao temeljno pravo; smatra da bi povećanje pristupa djevojčica obrazovanju i podupiranje sudjelovanja žena u obrazovanju i karijerama u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike kao prioritetno pitanje trebali biti središnji politički cilj EU-a; u tom pogledu ustraje u tome da je potrebno djevojčicama omogućiti da završe obrazovanje te im osigurati pristup informacijama i uslugama prilagođenima njihovoj dobi, bez diskriminacije i rodne pristranosti te uz jednake mogućnosti za ispunjavanje njihova potencijala; naglašava da je hitno potrebno ukloniti rodno uvjetovane prepreke obrazovanju kao što su zakoni, politike te štetne društvene i kulturne norme koje sprječavaju djevojčice da nastave svoje obrazovanje u slučaju trudnoće, braka i majčinstva; potiče borbu protiv rodnih stereotipa te štetnih društvenih i kulturnih normi s pomoću obrazovanja te sprječavanje nasilja s pomoću rodno osjetljivog obrazovanja;

Prava starijih osoba

69. poziva EU i njegove države članice da razviju nove načine za jačanje prava starijih osoba; ističe izazove za starije osobe u pogledu potpunog uživanja svih ljudskih prava, uključujući diskriminaciju na temelju dobi, siromaštvo, nasilje, nedostatak socijalne zaštite, zdravstvene skrbi i drugih osnovnih usluga, kao i prepreke zapošljavanju; ističe rad otvorene radne skupine UN-a o starenju na pravno obvezujućem instrumentu za jačanje zaštite ljudskih prava starijih osoba te poziva EU i njegove države članice da razmotre pružanje aktivne podrške tom radu;

Prava osoba s invaliditetom

70. pozdravlja donošenje Strategije EU-a o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030. kao alata za poboljšanje položaja osoba s invaliditetom i njihovih prava diljem svijeta, posebno kad je riječ o siromaštvu i diskriminaciji, ali i za rješavanje problema s pristupom obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i zapošljavanju te sa sudjelovanjem u političkom životu; poziva na sustavnu unutarnju i vanjsku provedbu te strategije; ističe da dužnost skrbi o osobama s invaliditetom obično snose njihove obitelji, posebno žene, i poziva EU da pomogne trećim zemljama da razviju politike za potporu onima koji pružaju skrb osobama s invaliditetom;

71. poziva Komisiju i države članice da u okviru vanjskog djelovanja EU-a učine više za promicanje jednakih prava za osobe s invaliditetom; ističe potrebu za strukturiranim dijalogom s organizacijama koje zastupaju osobe s invaliditetom u partnerskim zemljama kako bi se osiguralo njihovo smisleno sudjelovanje i uspješna suradnja u planiranju, provedbi i praćenju instrumenata EU-a za vanjsko financiranje; ističe da je potrebno potaknuti zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da provedu reforme za poboljšanje položaja osoba s invaliditetom te poziva Komisiju da pomogne tim zemljama u osmišljanju strukturiranog postupka za savjetovanje s osobama s invaliditetom i organizacijama koje ih predstavljaju; poziva na to da se delegacijama EU-a osiguraju ulaganja, osposobljavanje i izgradnja kapaciteta kako bi se provele odredbe Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom povezane s humanitarnim djelovanjem i međunarodnom suradnjom;

Netolerancija, ksenofobija i diskriminacija

72. ističe svoje protivljenje i osudu netolerancije, ksenofobije i diskriminacije na osnovi rase, etničke pripadnosti, državljanstva, društvene klase, invaliditeta, kaste, vjere, uvjerenja, dobi, spola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, koje u mnogim regijama svijeta dovode do ubojstava i progona, osobito u situacijama sukoba; naglašava da su rasizam, diskriminacija, ksenofobija, vjerski progon i povezana netolerancija i dalje velik problem u cijelom svijetu, što dovodi do kršenja prava u svim sferama života, uključujući pristup obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, zapošljavanju i pravosuđu, te da su ta pitanja dodatno pogoršana pandemijom bolesti COVID-19; poziva EU i njegove države članice da predvode globalnu borbu protiv antisemitizma i pozdravlja donošenje strategije EU-a u tu svrhu; poziva Komisiju, ESVD i delegacije EU-a da u suradnji s državama članicama i uz doprinos Parlamenta izrade posebne lokalne strategije za pomoć u borbi protiv diskriminacije na temelju kaste u zemljama koje su njome najviše pogođene i to u dijalogu s lokalnim predstavnicima i organizacijama civilnog društva te da ih pozovu na savjetovanja koja proizlaze iz sporazuma ili instrumenata EU-a, uključujući dijaloge o ljudskim pravima;

73. preporučuje da Parlament razmotri pitanje diskriminacije na temelju kaste u svim svojim relevantnim odborima (Odbor za vanjske poslove, Odbor za razvoj, Odbor za međunarodnu trgovinu i Pododbor za ljudska prava) i izaslanstvima, da imenuje kontaktnu osobu za diskriminaciju na temelju kaste te da se prilikom posjeta zemljama na koje se to pitanje odnosi savjetuje s organizacijama koje zastupaju skupinu Dalit, da pokrene raspravu o diskriminaciji na temelju kaste s parlamentarcima i vlastima tih zemalja te da održi saslušanje kako bi se preispitale mjere i napredak EU-a povodom Međunarodnog dana borbe protiv rasne diskriminacije;

Nacionalne, etničke i jezične manjine

74. žali zbog toga što brojne zemlje usprkos svojim obvezama zaštite manjina provode politike prisilne asimilacije nacionalnih, etničkih i jezičnih manjina zanemarujući njihova prava; ističe da manjine ne bi smjele postati meta ili instrument bilo kakve vojne napetosti ili sukoba; podsjeća na obveze država na temelju međunarodnih ugovora i sporazuma da zaštite prava tih manjina na svojem državnom području; poziva vlade partnerskih zemalja EU-a na poštovanje prava nacionalnih, etničkih i jezičnih manjina, uključujući njihove kulture, jezike, vjeroispovijesti, tradicije i povijest, radi očuvanja raznolikosti te jezičnog i kulturnog identiteta; poziva EU i njegove države članice da u tu svrhu pruže aktivnu potporu tim partnerskim državama; poziva Komisiju da podupre zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda pripadnika manjina širom svijeta, među ostalim u okviru tematskih programa za ljudska prava i demokraciju instrumenta NDICI – Globalna Europa;

Prava pripadnika zajednice LGBTIQ

75. oštro osuđuje kršenja ljudskih prava, uključujući diskriminaciju, stigmatizaciju, proizvoljno pritvaranje, mučenje, progon i ubojstva s kojima se pripadnici zajednice LGBTIQ i dalje suočavaju diljem svijeta; smatra da prakse nasilja i napadi na pojedince zbog njihove stvarne ili percipirane seksualne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja ne smiju proći nekažnjeno i da ih treba iskorijeniti; naglašava da se pripadnici zajednice LGBTIQ i njihovi branitelji diljem svijeta i dalje suočavaju s kršenjima ljudskih prava, uključujući diskriminaciju, stigmatizaciju, progon, nasilje i ubojstva; poziva EU da pojača napore kako bi se osiguralo da LGBTIQ osobe mogu u potpunosti uživati svoja ljudska prava u Uniji i izvan nje te da ima vodeću ulogu kad je riječ o zagovaranju zaštite tih osoba u okviru svojih vanjskih politika; poziva na potpunu provedbu Strategije o ravnopravnosti LGBTIQ osoba za razdoblje 2020. – 2025. kao alata EU-a za poboljšanje položaja pripadnika zajednice LGBTIQ diljem svijeta; poziva institucije EU-a da posluže kao primjer

proaktivnom obranom prava LGBTIQ osoba diljem svijeta te temeljitom i dosljednom primjenom smjernica EU-a u svojoj vanjskoj politici kako bi se promicalo i zaštitilo uživanje svih ljudskih prava LGBTIQ osoba;

Sloboda izražavanja, sloboda medija i pravo na informiranje

76. naglašava da su za demokraciju i procvat prostora za građansko djelovanje iznimno važni sloboda izražavanja na internetu i izvan njega te pristup pouzdanim informacijama; izražava duboku zabrinutost zbog sve većih ograničenja i kršenja prava na privatnost, slobodu izražavanja, slobodu informiranja i slobodu udruživanja i okupljanja za koja su odgovorni državni i nedržavni akteri u mnogim zemljama širom svijeta, posebno za novinare, cenzurom ili potrebom za autocenzurom i zloupotrebom zakona o borbi protiv terorizma, pranja novca, klevete i korupcije kako bi se ušutkali novinari, organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava; osuđuje upotrebu preširoke terminologije kojom se nadležnim tijelima omogućuje da zabrane brojna djela i kriminaliziraju legitiman rad u području ljudskih prava; također osuđuje nedostatak odgovarajućih zaštitnih mjera za ljudska prava u mnogim od tih zakonodavnih akata, posebno u pogledu prava na pošteno suđenje; osim toga, osuđuje upotrebu tehnologija kao što je špijunski softver u svrhu progona novinara ili pak ometanja ili kontrole njihova rada; nadalje, izražava duboku zabrinutost zbog prijetnji fizičkoj sigurnosti novinara, napada na njih, uključujući izvansudska pogubljenja i proizvoljna pritvaranja, te činjenice da je 2022. dosad ubijeno više od 61 novinara i medijskih radnika;

77. poziva Komisiju da zaštiti slobodu izražavanja i osigura javni pristup informacijama preko interneta kao način ostvarivanja slobode govora; osuđuje brutalnu represiju i uporabu sile, uznemiravanje, proizvoljna pritvaranja i izvansudska pogubljenja mirnih prosvjednika u nizu trećih zemalja;

78. poziva EU da podrži vjerodostojne medije i izvore informacija koji doprinose pozivanju vlasti na odgovornost i demokratskoj tranziciji; izražava zabrinutost zbog raširene upotrebe strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja kako bi se ušutkali novinari, aktivisti, sindikalisti i borci za ljudska prava, uključujući borce za ljudska prava u području okoliša, u cijelom svijetu; naglašava da se tom praksom dodatno ograničava prostor za civilno društvo i borce za ljudska prava širom svijeta, u kontekstu u kojem se građanski prostor već nekoliko godina stalno smanjuje, a javna tijela i privatni akteri sve češće napadaju prava na slobodu izražavanja te na slobodu udruživanja i okupljanja; u tom pogledu pozdravlja Komisijin prijedlog direktive čiji je cilj zaštita novinara i boraca za ljudska prava od zloupotrebe sudskih postupaka i strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja;

79. potiče Komisiju i ESVD da u koordinaciji s državama članicama izrade strategiju za rješavanje problema raširene upotrebe strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja protiv boraca za ljudska prava, novinara, aktivista i sindikalista diljem svijeta; nadalje poziva Komisiju i ESVD da u takvu strategiju uključe smjernice o načinima pružanja učinkovite zaštite žrtvama strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja, među ostalim putem financijske pomoći za pokrivanje pravnih troškova; poziva delegacije EU-a da dokumentiraju strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja i uključe ih u svoje aktivnosti praćenja, izvješćivanja i ocjenjivanja; potiče zakonodavce iz trećih zemalja da izrade zakone s tim istim ciljem, kao dio općih inicijativa usmjerenih na podupiranje i očuvanje slobode izražavanja, uključujući slobodu i pluralizam medija;

80. pozdravlja namjeru Komisije da u okviru akcijskog plana za europsku demokraciju financira projekte za pomoć novinarima u pravnim i praktičnim pitanjima, među ostalim i izvan EU-a; poziva EU da pojača napore u pružanju pomoći novinarima izloženima napadima širom svijeta i da zajamči njihovu sigurnost, među ostalim pružanjem sigurnog utočišta i osiguranjem sredstava za nastavak njihova rada u slučaju da moraju napustiti svoje mjesto boravišta te bliskom suradnjom s partnerskim zemljama u tom području, posebno u okviru sporazuma o partnerstvu između EU-a i trećih zemalja; pozdravlja ulogu koju u tu svrhu imaju programi kao što je Media4Democracy i aktivnosti Europske zaklade za demokraciju koje financira EU;

81. ozbiljno je zabrinut zbog ograničavanja akademske slobode i povećanja cenzure te zatvaranja znanstvenika širom svijeta, što ima znatne posljedice za pravo na obrazovanje; poziva EU i države članice da pojačaju diplomatske napore te zaštitu i potporu u hitnim slučajevima i to bilateralnim i multilateralnim angažmanom kad je riječ o prijetnjama i napadima državnih i nedržavnih aktera na akademsku slobodu; poziva EU da osigura kontinuiranu potporu na visokoj razini Globalnom kampusu za ljudska prava kao vodećem primjeru potpore EU-a za obrazovanje o ljudskim pravima širom svijeta;

Pravo na slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti ili uvjerenja

82. konstatira da je 2021. godine obilježena 40. obljetnica Deklaracije Ujedinjenih naroda o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja; podsjeća da je sloboda mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti ili uvjerenja temeljno pravo svakog ljudskog bića i da se jednako primjenjuje na sve osobe; s velikom zabrinutošću napominje da se u mnogim zemljama širom svijeta i dalje krši pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti, na vjerovanje ili nevjerovanje ili na izjašnjavanje kao ateist ili agnostik, uključujući pravo na izražavanje vjerskih ili nevjerskih uvjerenja putem govora ili poučavanja ili praksom te pravo na promjenu ili napuštanje religije; ističe negativan učinak pandemije bolesti COVID-19 s obzirom na to da je neke vlade i dalje koriste kao izgovor za daljnje diskriminirajuće prakse, koje uključuju nasilje nad vjerskim manjinama i njihovu viktimizaciju; osuđuje progon pripadnika manjina zbog njihova uvjerenja ili vjeroispovijesti te nasilje nad njima; žali zbog činjenice da to utječe na mnoge vjerske zajednice i zajednice koje dijele uvjerenje te na skupine osoba koje su ateisti, humanisti, agnostici ili koje se ne identificiraju ni s jednom religijom; sa zabrinutošću primjećuje da se nevjerske te sekularne i humanističke organizacije suočavaju sa sve češćim progonima, uključujući dosad neviđene valove poticanja na nasilje nad njima te mržnju i ubijanje, u više zemalja;

83. osuđuje napade na brojne pojedince i organizacije civilnog društva zbog mirnog propitkivanja, kritiziranja ili satiriziranja vjerskih uvjerenja i podsjeća da je izražavanje kritičkih mišljenja o religiji legitiman izraz slobode mišljenja ili umjetničkog stvaralaštva;

84. nadalje izražava zabrinutost zbog zloupotrebe i instrumentalizacije vjeroispovijesti radi poticanja netolerancije i ugrožavanja ljudskih prava, uključujući prava LGBTIQ osoba i prava žena, odnosno spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, kao i prava djece na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti;

85. poziva EU i njegove države članice da intenziviraju napore za zaštitu prava na slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti ili uvjerenja, da skreću pozornost na ta pitanja na forumima UN-a za ljudska prava te da surađuju s relevantnim mehanizmima i odborima UN-a; poziva Komisiju i Vijeće da provedu ambiciozne programe za obranu tog prava širom svijeta, uključujući poticanje i podupiranje međunarodnih napora za prikupljanje dokaza o najtežim zločinima na osnovi vjere ili uvjerenja, za izvođenje počinitelja pred sud te za izvršenje kaznenih presuda i nadoknadu štete žrtvama; poziva Vijeće, Komisiju, ESVD i države članice da surađuju s trećim zemljama na donošenju mjera za sprečavanje zločina iz mržnje i borbu protiv njih u svim vanjskim politikama EU-a; poziva ESVD i delegacije EU-a da po potrebi uključe vjerske organizacije u svoje dijaloge s civilnim društvom kako bi se politike o ljudskim pravima prilagodile vjerskim i kulturnim kontekstima pojedinih zemalja zbog uloge nekih vjerskih organizacija u pružanju odgovora na humanitarne krize; primjećuje da u političkom okviru EU-a za slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti i uvjerenja ne bi trebalo zanemariti građane koji se ne poistovjećuju ni s jednom religijom; poziva na evaluaciju Smjernica EU-a iz 2013. o promicanju i zaštiti slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, kako je predviđeno člankom 70. tih smjernica;

Borci za ljudska prava i organizacije civilnog društva

86. snažno podupire rad boraca za ljudska prava i ističe rizike s kojima se suočavaju u svojim nastojanjima da zaštite ljudska prava, uključujući prijetnje upućene njima i njihovim obiteljima, uznemiravanje i nasilje; osuđuje činjenicu da su stotine boraca za ljudska prava ubijene zbog svojeg rada, pri čemu su većina bili borci za zaštitu okoliša; pozdravlja napore koje EU ulaže u podupiranje boraca za ljudska prava u njihovu radu, uključujući mehanizam ProtectDefenders.eu; poziva na jačanje takvih napora kako bi se ublažili sve veći rizici s kojima se suočavaju borci za ljudska prava širom svijeta, uključujući proizvoljno pritvaranje i zatvorsku kaznu, verbalne i fizičke napade, pravno uznemiravanje i ograničenja te prekogranične prijetnje ili represiju; poziva države članice da obustave sve aktivne ugovore o izručenju sa zemljama u kojima stanje ljudskih prava nije u skladu s međunarodnim obvezama država članica u o zabrani prisilnog udaljenja ili vraćanja;

87. poziva EU i njegove države članice da aktivno rješavaju zakonodavne ili administrativne pokušaje zatvaranja prostora za obranu ljudskih prava; poziva EU i njegove države članice da razviju stratešku viziju na visokoj razini kako bi se suprotstavile sve većim globalnim napadima na borce za ljudska prava, među ostalim donošenjem čvrstih zaključaka Vijeća EU-a za vanjske poslove kojima se utvrđuje kolektivna strategija na visokoj razini za globalno djelovanje EU-a u pogledu boraca za ljudska prava, i da u potpunosti provedu svoje političke obveze u pogledu zaštite ugroženih boraca za ljudska prava, kao što su one uključene u Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.

i Smjernicama EU-a o borcima za ljudska prava; poziva EU i njegove države članice da također aktivno podupiru razvoj i provedbu odgovarajućih i učinkovitih sustava zaštite boraca za ljudska prava koji su u opasnosti ili u osjetljivom položaju, među ostalim smislenim savjetovanjem s njima i na temelju sveobuhvatnih, kvalitativnih analiza rizika, pri čemu se treba osigurati da su takvi mehanizmi holistički, da raspolažu odgovarajućim resursima, da procjenjuju rizike i upravljaju njima na temelju preventivnog pristupa, te da izrade planove zaštite kojima se zaista odgovara na potrebe za zaštitom pojedinaca, kolektiva i zajednica; poziva EU i njegove države članice, a naročito posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava i veleposlanike EU-a, da budu aktivniji u objavljivanju javnih izjava i drugim oblicima javnog i privatnog političkog angažmana kojima se podupiru ugroženi borci za ljudska prava i oni koji su pritvoreni na duže vrijeme, kao i da pomognu u provođenju zatvorskih posjeta potonjima i olakšaju vanjske posjete njihovih obitelji; ustraje u tome da ESVD i delegacije EU-a posebnu pozornost posvete položaju dobitnika i finalista Nagrade Saharov koji su u opasnosti te da u suradnji s državama članicama i Parlamentom poduzmu odlučne mjere kako bi se zajamčila njihova dobrobit, sigurnost ili oslobođenje; poziva ESVD da redovito izvješćuje o mjerama poduzetima u vezi sa slučajevima dobitnika i finalista Nagrade Saharov koji su pritvoreni, kojima su ograničene slobode ili za koje se i dalje ne zna gdje se nalaze;

88. izražava zabrinutost zbog prepreka s kojima se širom svijeta susreću borci za ljudska prava pri pristupu humanitarnim vizama i/ili vizama za kratkotrajni boravak EU-a; podsjeća na važnost tog ključnog alata za sigurnost i zaštitu kojim se borcima za ljudska prava omogućuje pristup sigurnom utočištu kada je to potrebno, iskorištavanje postojećih prilika za odmor i predah, korištenje programa za privremeno premještanje, kao i provođenje ključnih aktivnosti međunarodnog zagovaranja, mobilizacije i umrežavanja na području EU-a; poziva na uspostavu programa na razini EU-a za izdavanje kratkoročnih humanitarnih viza za privremeno premještanje ugroženih boraca za ljudska prava, kao i na usklađeniju politiku EU-a u pogledu izdavanja hitnih viza za borce za ljudska prava od strane država članica; poziva EU da razvije predvidljiviju, koordiniraniju i dosljedniju viznu politiku za borce za ljudska prava, kojom će se omogućiti fleksibilni i reaktivni protokoli, među ostalim u kritičnim situacijama;

89. žali zbog različitih oblika zabrana i ograničenja za organizacije civilnog društva i njihove aktivnosti, kao što su zakoni, uključujući zakone u području borbe protiv terorizma, čiji je cilj sužavanje prostora za djelovanje civilnog društva i ušutkavanje neistomišljenika ili promicanje organizacija koje sponzoriraju vlade trećih zemalja (nevladine organizacije kojima upravljaju vlade ili „GONGO-i”); žali zbog toga što se u mnogim zemljama u velikoj mjeri donose tzv. zakoni o stranim agentima, kojima se pojedince i subjekte koji primaju financijska sredstva iz inozemstva prisiljava da se registriraju kao strani agenti; izražava posebnu zabrinutost zbog korištenja tih zakona za stigmatizaciju i ograničavanje rada civilnog društva i boraca za ljudska prava, među ostalim ograničavanjem prava na pristup financiranju; poziva EU da surađuje s partnerima kako bi se takvi zakoni stavili izvan snage ili revidirali i poziva institucije i tijela EU-a, a posebno ESVD u suradnji s Komisijom, da razviju koordiniranu strategiju u tu svrhu;

90. žali zbog činjenice da se borkinje za ljudska prava suočavaju s rodno uvjetovanim nasiljem i da nemaju pristup odgovarajućim resursima i mehanizmima zaštite; osuđuje činjenicu da su borkinje za ljudska prava i aktivistkinje za prava žena i dalje žrtve seksualnih napada, prijetnji, zastrašivanja, zločina i čak ubojstava; isto tako žali zbog toga što se braniteljice ljudskih prava koje rade na spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima posebno napadaju u cijelom svijetu te poziva EU i njegove države članice da javno i privatno osude napade i prijetnje borcima za ljudska prava koji djeluju u tom području te da proaktivno osiguraju odgovarajuću zastupljenost boraca za spolno i reproduktivno zdravlje i prava u svojim savjetovanjima; ističe da EU treba politički i financijski podržavati organizacije civilnog društva koje promiču prava žena i djevojčica u svim područjima;

Migranti i izbjeglice

91. ponovno potvrđuje neotuđiva ljudska prava migranata, izbjeglica i prisilno raseljenih osoba, što se mora odražavati u migracijskoj politici i politici azila EU-a te u njegovoj suradnji s trećim zemljama u tom području; naglašava da bi EU trebao ulagati veće napore kako bi prepoznao i razvio načine za rješavanje temeljnih uzroka nezakonite migracije i prisilnog raseljavanja, posebno kad je riječ o ženama, djeci, etničkim manjinama, manjinama na temelju vjeroispovijesti i uvjerenja te osobama s invaliditetom, koji su među najranjivijim skupinama, jačajući otpornost zajednica iz kojih migranti potječu i pomažući im da svojim članovima ponude priliku za pristojan i siguran život u matičnoj zemlji; naglašava da se

politikama migracija i azila treba upravljati vodeći se načelima solidarnosti, ravnoteže i podjele odgovornosti među zemljama; traži da EU i njegove države članice podupru zemlje koje primaju većinu izbjeglica, kao i tranzitne zemlje te zemlje podrijetla; poziva EU i njegove države članice da zajamče da se europskim financiranjem, osposobljavanjem ili drugim oblicima potpore trećim zemljama u području migracija izravno ili neizravno ne olakšava počinjenje kršenja ljudskih prava niti jača i nastavlja nekažnjavanje takvih kršenja; ponavlja da su bliska suradnja i angažman s trećim zemljama i dalje ključni za sprečavanje krijumčarenja migranata i trgovine ljudima; posebno ističe da bi trebalo proširiti borbu protiv organiziranih kriminalnih skupina koje se bave trgovinom ljudima te smatra da bi ta borba trebala biti strogo usklađena s međunarodnim standardima u području ljudskih prava; u tom pogledu naglašava da je ključno širenje informacija i provođenje kampanja za podizanje razine osviještenosti o rizicima krijumčarenja; poziva na to da se pri humanitarnim operacijama koje financira EU uzmu u obzir posebne potrebe djece i drugih ranjivih skupina te da se zajamči njihova zaštita dok su raseljeni; u tom pogledu osuđuje smještanje djece migranata u prihvatne centre, posebno kada su razdvojena od roditelja ili zakonskih skrbnika; ističe da je važno razviti učinkovit okvir za sigurne i zakonite putove prema EU-u i u tom pogledu pozdravlja komunikaciju Komisije o privlačenju vještina i talenata u EU, uključujući razvoj partnerstava za talente s partnerskim zemljama;

92. podsjeća na svoju posvećenost pravima izbjeglica, kako je predviđeno međunarodnim pravom o ljudskim pravima i pravom o izbjeglicama, a posebno Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. i njezinim protokolom iz 1967.; podsjeća na obveze država da zaštite izbjeglice i poštuju njihova prava u skladu s relevantnim međunarodnim pravom; žali zbog broja smrtnih slučajeva migranata duž migracijskih ruta i nezakonitog prisilnog vraćanja kojim se krši međunarodno pravo; podsjeća da bi EU i njegove države članice u svojem vanjskom i izvanteritorijalnom djelovanju, sporazumima i suradnji u području migracija, granica i azila trebali poštovati i štititi ljudska prava, osobito ona utvrđena u Povelji, uključujući pravo na život, slobodu i traženje azila, i to pojedinačnom procjenom zahtjevâ za azil i primjenom načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; u tom pogledu ističe da je važno da države članice EU-a služe kao primjer i da strogo poštuju svoje obveze u skladu s međunarodnim pravom o izbjeglicama, da znatno povećaju svoju pomoć onima koji bježe od represije ili rata te da ojačaju svoje kapacitete za prihvat i obveze u pogledu preseljenja;

93. poziva EU i njegove države članice da budu potpuno transparentni kad je riječ o dodjeli sredstava trećim zemljama za suradnju u pitanjima migracija; ponovno poziva Komisiju da osigura transparentne *ex ante* procjene rizika o učincima svake formalne, neformalne ili financijske suradnje između EU-a i trećih zemalja u području prava migranata, izbjeglica i prisilno raseljenih osoba koje će provoditi neovisna tijela i stručnjaci EU-a te da preuzme punu odgovornost za te procjene, kao i mehanizme za praćenje, kako bi se procijenio učinak koji suradnja s trećim zemljama u području migracija ima na ljudska prava; sa zabrinutošću napominje da je broj prisilno raseljenih osoba diljem svijeta zbog progona, sukoba, nasilja, kršenja ljudskih prava ili događaja koji ozbiljno narušavaju javni poredak do kraja 2021. dosegao dosad nezabilježenih 89 milijuna, od kojih su 36,5 milijuna djeca; podsjeća da se izbjeglice i migranti, posebno migranti bez osobnih isprava, suočavaju s preprekama u pristupu zdravstvenoj skrbi diljem svijeta, da je seksualno i rodno uvjetovano nasilje česta pojava tijekom raseljavanja te da u mnogim okruženjima osobe koje su preživjele seksualno i rodno uvjetovano nasilje ne dobivaju osnovnu skrb koja im je potrebna u području spolnog i reproduktivnog zdravlja; u tom kontekstu naglašava da su međunarodno djelovanje i suradnja važniji nego ikad prije kako bi se osigurala zaštita izbjeglica;

Autohtoni narodi

94. sa žaljenjem primjećuje da se autohtoni narodi i dalje suočavaju s raširenom i sustavnom diskriminacijom i progonom diljem svijeta, uključujući prisilno raseljavanje; osuđuje proizvoljna uhićenja i ubojstva boraca za ljudska prava i zemljište koji se zalažu za prava autohtonih naroda; podsjeća da autohtoni narodi imaju važnu ulogu u održivom upravljanju prirodnim resursima i očuvanju bioraznolikosti; apelira na vlade da donesu razvojne i ekološke politike kojima se poštuju gospodarska, društvena i kulturna prava i u kojima sudjeluju autohtoni narodi i lokalno stanovništvo, u skladu s ciljevima održivog razvoja UN-a; ponovno poziva EU, njegove države članice i njihove partnere iz međunarodne zajednice da donesu sve potrebne mjere kako bi se priznala, zaštitila i promicala prava autohtonih naroda, među ostalim u vezi s njihovim jezikom, zemljištem, teritorijima i resursima, kako je navedeno u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda, posebno u pogledu slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka; preporučuje da EU i njegove države članice

u relevantne i nove okvire za dužnu pažnju uvrste upućivanja na autohtone narode i prava sadržana u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda; ponovno ističe da je potrebno uspostaviti mehanizam za podnošenje pritužbi u vezi s kršenjima i povredama prava autohtonih naroda koji proizlaze iz aktivnosti državnih i nedržavnih aktera; zemljama koje to još nisu učinile preporučuje da ratificiraju odredbe Konvencije Međunarodne organizacije rada br. 169 od 27. lipnja 1989. o autohtonim i plemenskim narodima;

Ratovi i sukobi diljem svijeta te njihov utjecaj na ljudska prava

95. ozbiljno je zabrinut zbog kontinuirane pošasti ratova i vojnih sukoba širom svijeta; ističe mnoštvo prijetnji ljudskim pravima koje su prouzročene modernim ratovanjem i aktualnim sukobima diljem svijeta; naglašava da, osim samih država stranaka, takvi sukobi često uključuju nedržavne aktere, među ostalim i privatna vojna i zaštitarska poduzeća, kao i terorističke organizacije; ističe katastrofalne humanitarne posljedice tih sukoba i njihov razoran učinak na civile, koji su izravne mete sukoba te moraju trpjeti teška kršenja ljudskih prava i često nemaju pristup pravosuđu ili pravnim lijekovima ili im je taj pristup ograničen; poziva EU da nastavi razvijati i uvoditi alate koji će mu omogućiti brz i učinkovit odgovor na takve sukobe, među ostalim rješavanjem njihovih temeljnih uzroka, ulaganjem u sprečavanje sukoba i posredovanje, traženjem i održavanjem prostora za politička rješenja, stvaranjem saveza sa zemljama i regionalnim organizacijama sličnih stavova, pružanjem dodatne financijske i tehničke potpore i osoblja mirovnim misijama i misijama vojnih operacija te promicanjem inicijativa za izgradnju povjerenja među zaraćenim stranama; poziva EU da pomogne u okončanju kršenja ljudskih prava i pruži pomoć žrtvama;

96. osuđuje porast povreda demokratskih ustava u svijetu; ponavlja svoju zabrinutost zbog prijetnje koju predstavljaju vojni pučevi na štetu života civila, sigurnosti i mira; naglašava da je potrebno ojačati odgovornost i boriti se protiv nekažnjavanja kršenja ljudskih prava i ratnih zločina koji su počinjeni kao rezultat nasilnih promjena režima;

97. ponavlja da humanitarne krize pojačavaju izazove u pogledu zdravstvene skrbi te podsjeća na to da su u kriznim zonama ranjive skupine kao što su izbjeglice, žene i djevojčice posebno izložene seksualnom nasilju, spolno prenosivim bolestima, seksualnom iskorištavanju, korištenju silovanja kao ratnog oružja i neželjenim trudnoćama; poziva Komisiju i države članice da u okviru humanitarne pomoći glavnu prednost daju rodnoj ravnopravnosti te spolnom i reproduktivnom zdravlju, među ostalim kad je riječ o osposobljavanju za humanitarne aktere i budućem financiranju; poziva EU da usvoji rodno osjetljivu perspektivu kako bi se razumjeli načini na koje sukobi utječu na žene i pripadnike zajednice LGBTIQ te da tu perspektivu uključi u svoje operacije sprječavanja i rješavanja sukoba, održavanja mira, humanitarne pomoći i obnove nakon sukoba, kao i u tranzicijsko pravosuđe te promicanje ljudskih prava i demokratskih reformi;

98. ponavlja svoj poziv državama članicama da pomognu obuzdati oružane sukobe i ozbiljna kršenja ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava strogo poštujući odredbe članka 7. Ugovora UN-a o trgovini oružjem o izvozu i procjeni izvoza i Zajedničkog stajališta EU-a o izvozu oružja ([28]), među ostalim odbijanjem prijenosa oružja i opreme za nadzor koje bi dovelo do stvaranja rizika da će uvoznici počiniti ili omogućiti kršenja ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava;

Pravo na hranu i sigurnost opskrbe hranom

99. ponavlja da je pravo na slobodu od gladi ljudsko pravo; naglašava da je ozbiljno zabrinut zbog izazova u pogledu prava na hranu i sigurnost opskrbe hranom te cjenovne pristupačnosti hrane u mnogim zemljama širom svijeta; poziva EU, države članice i međunarodnu zajednicu da odmah pojačaju napore kako bi zaustavili rastući trend ozbiljne nestašice hrane; ističe da je opasno stanje u pogledu sigurnosti opskrbe hranom, iako ima nekoliko uzroka, pogoršano brojnim sukobima diljem svijeta, uključujući aktualne sukobe u zemljama koje su veliki svjetski izvoznici primarnih prehrambenih proizvoda, uz znatne posljedice u nekoliko područja svijeta; oštro osuđuje upotrebu nesigurnosti opskrbe hranom ili prijetnje nesigurnošću opskrbe hranom kao političkog instrumenta rata;

([28]) Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

100. sa zabrinutošću ističe činjenicu da se vjersko podrijetlo, podrijetlo u pogledu uvjerenja ili etničko podrijetlo mogu koristiti kao čimbenik diskriminacije u raspodjeli hrane i humanitarne pomoći u kontekstu nesigurnosti opskrbe hranom i humanitarnih kriza; poziva EU, njegove države članice i Komisiju da skrenu pozornost vlada predmetnih trećih zemalja na to pitanje;

Klimatske promjene i okoliš

101. ističe da su ljudska prava, zdrav okoliš i borba protiv klimatskih promjena međusobno ovisni; pozdravlja napredak postignut u priznavanju prava na čist, zdrav i održiv okoliš, kako je utvrđeno u Rezoluciji 76/300 Opće skupštine UN-a; naglašava da cijeni ključan rad boraca za ljudska prava u području okoliša, uključujući branitelje zemljišta i voda, novinare, istraživačke novinare, zviždače, odvjetnike i aktiviste autohtonih naroda, kako bi se očuvao i zaštitio okoliš unatoč prijetnjama nasiljem nad tim pojedincima i opasnosti za njihove živote; nadalje, prepoznaje važnu ulogu organizacija civilnog društva, kao i autohtonih naroda u okviru njihova neprocjenjivog rada u očuvanju i zaštiti okoliša;

102. naglašava da klimatske promjene ugrožavaju uživanje ljudskih prava, uključujući pravo na sigurnost opskrbe hranom, sigurnu vodu za piće i sanitarne uvjete, zdravlje i prikladan prostor za stanovanje, kao i prava lokalnih zajednica; odbacuje nezakonito iskorištavanje prirodnih resursa, koje predstavlja velik izazov u pogledu održivosti i zaštite okoliša; nadalje, skreće pozornost na opasnosti koje klimatske promjene predstavljaju za mir i sigurnost jer nesigurnost opskrbe hranom i nestašica vode mogu dovesti do jagme za prirodnim resursima, a zatim i do nestabilnosti i sukoba unutar i između država; naglašava međusobnu povezanost i međuovisnost bioraznolikosti i ljudskih prava te podsjeća da države imaju obvezu u pogledu ljudskih prava, a to je zaštititi bioraznolikost o kojoj ta prava ovise, među ostalim tako što će građanima omogućiti da sudjeluju u odlukama povezanima s bioraznolikošću i osigurati pristup učinkovitim pravnim lijekovima u slučajevima gubitka i uništavanja bioraznolikosti;

103. poziva EU da nastoji suzbiti učinke klimatskih promjena, među ostalim uvođenjem učinkovitih i održivih političkih mjera, te da poštuje ciljeve Pariškog sporazuma; poziva EU i njegove države članice da povećaju svoj doprinos borbi protiv klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti na globalnoj razini, posebno osiguravanjem da se roba koju uvozi EU proizvodi u skladu s ljudskim pravima zaštićenima u sklopu međunarodnog prava, uključujući prava autohtonih naroda, te da ta proizvodnja ne doprinosi uništenju ili oštećenju prirodnih ekosustava, posebno primarnih šuma i šuma starog rasta, primjenjujući uravnoteženi pristup kojim se ne šteti stanovništvu u trećim zemljama; ističe da su najmanje razvijene zemlje najosjetljivije na klimatske promjene jer najteže podnose njihove razorne učinke, unatoč tome što proizvode manje stakleničkih plinova od bogatijih država;

Poslovanje, trgovina i ljudska prava

104. naglašava da trgovinski sporazumi često pružaju priliku EU-u da surađuje s trećim zemljama na rješavanju njihove domaće situacije osiguravanjem određenih uvjeta koji bi služili poboljšanju životnog standarda, kao i da uvede uvjete u pogledu poboljšanja stanja ljudskih prava u tim zemljama; međutim, napominje da je u nekim slučajevima postignuto tek neznatno poboljšanje u dotičnim zemljama ili nije uopće postignuto; napominje da prekomjerne i izrabljivačke poslovne aktivnosti često imaju štetne učinke na ljudska prava u trećim zemljama; podsjeća da se temeljnim klauzulama uključenima u trgovinske sporazume predviđa da države potpisnice moraju poštovati, štititi i poticati ljudska prava kako je navedeno u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima, običajnom pravu i međunarodnim konvencijama kojih su stranke;

105. poziva EU i njegove države članice da najoštrije osude represivne mjere protiv civilnog društva, posebno kada se one provode u zemljama s kojima je EU sklopio sporazume o slobodnoj trgovini, te da učinkovito surađuju s nacionalnim tijelima u tim zemljama, među ostalim na najvišoj razini, kako bi se osiguralo da civilno društvo može slobodno djelovati, sudjelovati u javnim poslovima te pratiti i dokumentirati provedbu sporazumâ o slobodnoj trgovini; poziva EU da prione na rješavanje svakog kršenja obveza iz sporazuma o slobodnoj trgovini, uključujući one utvrđene u poglavljima o trgovini i održivom razvoju te u klauzulama o ključnim elementima sporazuma o partnerstvu i suradnji; smatra da bi EU u slučajevima ozbiljnih ili raširenih kršenja trebao aktivirati klauzule o ljudskim pravima te predvidjeti namjensku uvjetovanost i odgovarajuće mjere na toj osnovi, uključujući uspostavu posebnog tijela za praćenje ljudskih prava kako bi se ocijenilo poštovanje obveza u pogledu ljudskih prava u okviru sporazumâ o slobodnoj trgovini i kako bi se dale preporuke strankama;

106. poziva EU da se dosljedno koristi klauzulama u trgovinskim sporazumima kojima se štite ljudska prava, uključujući pomnije praćenje i provedbu obveza u pogledu ljudskih prava, te da iskoristi puni potencijal uvjetovanosti u pogledu ljudskih prava pri odobravanju povlaštenog pristupa tržištu Unije trećim zemljama; posebno poziva na bolju povezanost povlaštenog postupanja i napretka u području ljudskih prava u ažuriranoj Uredbi o općem sustavu povlastica (OSP+); poziva na veću transparentnost u svim fazama postupka dodjele statusa OSP+, uključujući bolju suradnju s civilnim društvom, i praćenje svih mogućih kršenja; poziva Komisiju da na odgovarajući način obavještava Parlament o pitanjima u tom području; traži od strana uključenih u pregovore o sporazumima EU-a ili uspostavu ili jačanje odnosa EU-a s nekom trećom zemljom da razmotre mogućnost upućivanja bilateralnog stalnog poziva za promatranje njihovih izbora; ističe da bi tu mogućnost trebalo razmotriti i u već postojećim sporazumima; ponavlja svoj poziv Komisiji da sustavno provodi procjene učinka na ljudska prava usmjerene na rizike od kršenja ljudskih prava prije odobravanja povlaštenog režima određenoj zemlji te da brzo istraži i odgovori na sva kršenja, uključujući opoziv statusa OSP+ ako je to opravdano; ističe potrebu za odgovarajućim resursima i jasnim postupcima za pravilnu provedbu procjena učinka na ljudska prava i praćenje primjene međunarodnih konvencija o ljudskim pravima; u tom pogledu traži povećanje ljudskih resursa predmetnih delegacija EU-a kako bi se doprinijelo tim procjenama i praćenju EU-a u pogledu povlaštenog pristupa tržištu EU-a u okviru sustava OSP+;

107. pozdravlja Komisijin prijedlog direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje kao korak prema poticanju odgovornog korporativnog ponašanja u pogledu ljudskih i radničkih prava te prava povezanih s okolišem; ističe važnost pozivanja poduzeća na odgovornost putem pravosudnih mehanizama, uključujući građanskopravnu odgovornost; naglašava da bi se zahtjevi iz te direktive u pogledu izvješćivanja o strategijama održivosti i dužne pažnje trebali primjenjivati na sva velika poduzeća te na mala i srednja poduzeća koja su uvrštena na burzu ili koja djeluju u visokorizičnim regijama i gospodarskim sektorima u svijetu; traži da se u direktivu uključi poseban članak o savjetovanju s dionicima, posebno s pogođenim osobama i lokalnim zajednicama, sindikatima, predstavnicima radnika i borcima za ljudska prava;

108. osuđuje sve oblike prisilnog rada i modernog ropstva; ističe da se prema najnovijem izvješću „Global Estimates of Modern Slavery" (Globalne procjene modernog ropstva) procjenjuje da se od 2016. do 2021. broj osoba u prisilnom radu povećao za 2,7 milijuna, pri čemu samo u privatnom sektoru prisilno radi i do 17,3 milijuna osoba; pozdravlja Komisijin prijedlog uredbe o zabrani proizvoda proizvedenih prisilnim radom na tržištu Unije; također ističe da je pandemija bolesti COVID-19 pogoršala taj trend; naglašava da je kriza isto tako dovela do pogoršanja radnih uvjeta mnogih radnika, što je u nekim slučajevima dovelo do prisilnog rada; poziva EU i njegove države članice da predvode inicijative na multinacionalnim forumima kako bi se iskorijenili prisilni rad i moderno ropstvo; podsjeća države članice da je potrebno kazneno progoniti i osuditi te aktivnosti koje se provode i u zemljama podrijetla i u skupinama s međunarodnom mobilnošću; ponovno poziva sve zemlje da u potpunosti provode Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima te poziva države članice EU-a koje još nisu donijele nacionalne akcijske planove o poslovanju i ljudskim pravima da to što prije učine; potiče EU i njegove države članice da konstruktivno i aktivno sudjeluju u radu otvorene međuvladine radne skupine UN-a o transnacionalnim korporacijama i drugim trgovačkim društvima u području ljudskih prava i da donesu pregovarački mandat u tu svrhu; smatra da je to nužan korak naprijed u promicanju i zaštiti ljudskih prava;

109. osuđuje sve raširenu praksu prema kojoj autoritarne države nastoje poboljšati svoj međunarodni legitimitet organizacijom velikih sportskih ili kulturnih događanja, dok istovremeno nastavljaju ograničavati izražavanje neslaganja u zemlji; poziva EU i njegove države članice da surađuju s nacionalnim sportskim savezima, korporativnim subjektima i organizacijama civilnog društva o načinima njihova sudjelovanja u takvim događanjima; poziva na razvoj političkog okvira EU-a za sport i ljudska prava;

Ljudska prava i digitalne tehnologije

110. naglašava da ljudska prava moraju u potpunosti obuhvaćati digitalnu sferu te da moraju biti zaštićena od nezakonite upotrebe tehnologije, kako od strane državnih tako i od strane nedržavnih aktera koji pružaju te tehnologije ili imaju koristi od njih; ističe rizike koje digitalne tehnologije, uključujući umjetnu inteligenciju, predstavljaju za osobnu slobodu, pravo na privatnost i demokraciju u cjelini te osuđuje ulogu digitalnih tehnologija u kršenju ljudskih prava, posebno nadzorom, praćenjem, uznemirivanjem i ograničavanjem slobode izražavanja; ističe prijetnju koju predstavljaju kampanje dezinformiranja u kombinaciji s digitalnim alatima; također ističe posebnu prijetnju koju nove digitalne tehnologije predstavljaju za borce za ljudska prava, pripadnike oporbe, novinare i druge kad je riječ o kontroli, ograničavanju i potkopavanju njihovih aktivnosti; poziva na intenzivnije napore za uspostavu sveobuhvatnog globalnog

pravnog okvira za digitalne tehnologije, kojim bi se trebale iskoristiti prednosti koje takve tehnologije mogu donijeti za dobrobit ljudi, uz strogo poštovanje ljudskih prava; ustraje u važnosti otvorenog, slobodnog, stabilnog i sigurnog kiberprostora u kojem se poštuju temeljne vrijednosti demokracije, ljudskih prava i vladavine prava; izražava snažnu potporu dobrovoljnim, neobvezujućim normama za odgovorno ponašanje država u kiberprostoru, koje će obuhvatiti poštovanje privatnosti i temeljnih prava građana; poziva na brzo donošenje Akta o umjetnoj inteligenciji kao učinkovitog alata kojim bi se osiguralo da se umjetna inteligencija koristi u tu svrhu, s posebnim naglaskom na visokorizičnoj umjetnoj inteligenciji; poziva na to da se gospodarstvo pozornosti, kojim se među ostalim koriste platforme društvenih medija, uključi u područje primjene visokorizične umjetne inteligencije kako bi se ranjive skupine zaštitilo od dezinformacija i manipulacije javnim mišljenjem;

111. žali zbog praksi autoritarnih režima kojima se, među ostalim, građanima ograničava pristup internetu, uključujući prekide pristupa internetu tijekom javnih okupljanja i prosvjeda; poziva EU i njegove države članice da u suradnji s drugim demokratskim zemljama ulažu u istraživanje i tehnologiju kojima se omogućuje neometan i cjenovno pristupačan globalni pristup internetu; poziva EU da financira istraživanja o učinkovitim digitalnim načinima za filtriranje i suzbijanje digitalnog širenja lažnih vijesti, dezinformacija i zlonamjerne propagande;

o

o o

112. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica, Vijeću sigurnosti UN-a, glavnom tajniku UN-a, predsjedniku 78. zasjedanja Opće skupštine UN-a, predsjedniku Vijeća UN-a za ljudska prava, visokoj povjerenici UN-a za ljudska prava te voditeljima delegacija EU-a.